Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

…тэмнай 1921 оной …бриин 21-hээ гарана | № 170 (15793) | 1981 оной июлиин 24, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

Л. И. БРЕЖНЕВ Г. ГУСАГТАЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев Советскэ Союзда амаржа ерээд байһан КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Г. Гусактай июлиин 22-то Крымдэ уулзаба.

Нүхэд Л. И. Брежнев Г. Гусак хоёр орон доторой байдалтэ тухай мэдээсэлнүүдые хэһэн байгаа. Ажалай уласхоорондын социалис ёһоор хубаарилгын арга боломжонуудые шадамараар хэрэглэхэ гээшэ СССР-эй ба ЧССР-эй арадай ажахын үрые дээшэлүүлхэ шухала нүхэсэл болоно гэжэ тэмдэглээ.

Үйлэдбэриин хамжаан ба экономическа харилсаа холбооной шанарай гол хэмжүүр болоно. Элдэб һалбаринуудта — атомна машина бүтээлгэдэ, олзоборилгын һалбаринуудта, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилгэдэ тэрэнниис хүгжөөхэ талаар СССР болон ЧССР һайн арга боломжонуудтай байна.

Аха дүү социалис гүрэнүүдэй харилсаае, эдэнэй нэгэдэл ба жагсаалые али бүхы талааринь бэхижүүлхэ гээшэ социалис орон бүхэнэй, социалис хани нэгэдэлтэ бүхы гүрэнүүдэй урагшаа бата найдамтайгаар дабшаха шухала эрхэ нүхэсэл болоно гэжэ элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Уласхоорондын үргэн олон асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэдээ, нүхэд Л. И. Брежнев, Г. Гусак Европын хэрэгүүдтэ онсо анхаралаа хандуулаа. Уласхоорондын оршом соо энээндэ али бүхы бэрхэшээл түбэгүүдые ушаруулхые оролдогог хүсэнүүдэй эдэбхижэжэ байгаашье һаань, Европын политическэ бүлэгөөрхид шахардуу байдал һуларуулгые саашадань хүгжөөхэ эрмэлзэлтэй байна.

Европо хүн зониие эгээл олоорнь алаха, хюдаха зорилготой буу зэбсэгүүдые хэрэглэһэн дайн дажарай талмай дахинаа болохо бэшэ, харин аша түһатай ябуулга хэхэ зэргэтэй. Америкын ракетно-ядерна шэнэ хэрэгсэлнүүдые Баруун Европын зарим оронуудта тодхон табиха гэһэн США-гай ба НАТО-гай түсэбүүд нимэ аюул түбэгтэй байна. Эдэ түсэбүүдые бэелүүлтэ социалис оронуудта зүрюу харша ябуулга болохо, гэхэ зуура, тэрэ американ шэнэ буу зэбсэгүүдые тодхон табихаар хараалагдаһан гүрэнүүдэй аюулгүй байдалые, уласхоорондын нэрэ хүндые буруу һургэхэ юм.

Гэбэшье ядерна буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар, тусхайлбал, Европодо ядерна буу зэбсэгүүдые хизаарлаха талаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ гэһэн онлоо арга боломжо бии. Адли тэгшэ эрхын, хоёр талын аюулгүй байдалай гол ёһоной үндэһэ һуури дээрэ бүтэмжэтэй һайн хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхөөр американ талын бэлэн байһанаа мэдүүлхыень Советскэ Союз хүлеэнэ.

Мадридтахи уулзалта шахардуу байдал һуларуулгын политикада ехэ туршалга болохо байна. Тэрэнние амжалтатайгаар дүүргэхэ талаар бэрхэшээл түбэгүүдые гаталан дабахын тула Советскэ Союз, Чехословаки болон бусад социалис оронууд бүхы юумэ хэнэ. Хэрбээ баруунай гүрэнүүдэй зүгһөө шухала хэрэгтэй хүсэлэл оролдолгонуудай гаргагдаа һаань, Хельсинкидэхи Түгэсхэлэй актаар тодорхойлогдоһон түүхэтэ замда үшөө нэгэ шухала шата гаталагдаха байна. Европодохи сэрэгэй түгшүүрилые һуларуулха, буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар конференци зарлаха тухай шиидхэбэри халаа Мадридтахи уулзалгын эгээн шухала үрэ дүн болохо ёһотой. Нэн түрүүн конференци сэрэгэй талаар этигэл найдалай хэмжээнүүдые хаража үзэлгэдэ гол анхаралаа хандуулжа шадаха байгаа.

Ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор, зэргэ оршолгын үндэһэ һуурине бэхижүүлэн хүгжөөлгэһөө, нэн түрүүн Европын арадуудай эб найрамдал хангаха гэһэн политическэ хүсэл эрмэлзэл ба бодото ябуулгануудһаа Европын ерээдүй дулдыдаха юм.

Л. И. Брежневэй, Г. Гусагай уулзалга үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэржэ, зүбшэн хэлсэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар хараа бодолойнь ниитэ нэгэн байһые баталба.

(ТАСС).

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседани июлиин 22-то боложо, 1981—1985 онуудта СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбэй проектые уридшалан хаража үзэбэ.

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ баталагдан абтаһан арбан нэгэдэхи табан жэлдэ, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдтэй зохилдуулагдажа, түсэбэй проект табигдаһан байна гэжэ тэмдэглэгдэз.

Ниитын үйлэдбэриин үрэ дүнгүүдээр проект табилгые һайжаруулхые, проектын бүхы бүлэгүүдые тэнсүүрилхые, түсэбэй проектые тогтоогдоһон болзор соо СССР-эй Верховно Советдэ табихые хараада абажа, дурсагдаһан түсэбэй проектые союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй Түрүүлэгшэнэрэй, СССР-эй министрнүүдэй, албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар хаража үзэхыень СССР-эй Министрнүүдэй Совет СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Президиумдэ дурадхаба.

1981 оной түрүүшын хахад жэлдэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбэй, СССР-эй Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтын дүнгүүд энэ заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдһээ билтарһан ажалай ба политическэ хүгжэлтын, улам үргэнөөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй ашаар оронэй экономическа хүсэн саашадаа урган дээшэлээ, арад зоной һуудал байдал һайжараа. Промышленна үйлэдбэриин ниитэ хэмжээнэй, промышленностьда ажалай бүтээсын талаар, үхэр мал болон шубуудые, үндэгэ худалдалгаар, түмэр замай транспортаар ашаа зөөхэ талаар, розничо эд бараанай эрьесэ болон ашаг олзын талаар 1981 оной түрүүшын хахад жэлэй түсэбтэ даабаринууд дүүргэгдэз.

1980 оной энэ үеынхитэй жэшэбэл, промышленна үйлэдбэриин ургалта 3,4 процент болоһон байна. Бүхы союзна республиканууд, бүхы шахуу промышленна министерствэнүүд продукци худалдаха түсэбөө бэелүүлбэ. Гансал СССР-эй Ой модоной, целлюлозо-саарһанай, модо болбосоруулгын промышленностиин министерство түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй.

Хүдөө ажахыда хабарай тарилгын хүдэлмэри саг соогоо хэгдэбэ.

Гүрэнэй капитальна һомололгонуудай ашаар бүхы дээрээ арадай ажахыда 30,9 миллиард гэхэ гү, али нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо, 1,3 миллиард түхэригөөр үлүү ехэ гол фонднууд ашаглалгада оруулагдаһан байна.

Арадай һуудал байдалые һайжаруулха программа залан сэхээр бэелүүлэгдэнэ. 1981 оной түрүүшын хахад жэлдэ хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һарын дундуур салин хүлһэн — 2,3, колхозникуудай ажалай түлбэри 4 процентээр дээшэлээ, розничо эд бараанай эрьесэ —5,7, хүн зоной ажаһуудалые хангалгын хэмжээн 6,5 процентээр ургаа. Гүрэнэй капитальна һомололгонуудай ашаар дүн хамта 25,2 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд ашаглалгада оруулагдаа, олон шэнэ һургуулинууд, больницанууд, поликлиникэнүүд, соёлой-ажаһуудалай бусад объектнүүд баригдаа.

Гэхэтэй хамта олохон министерствэнүүд болон албан зургаанууд 1981 оной түрүүшын хахад жэлдэ түсэбэй үрэ дүнгүүдые доошолуулаа, үйлэдбэриие ашаг үрэ ехэтэй болгохо талаар хүдэлмэреэ хангалтагүй удаанаар ябуулна, гүрэнэй, түсэбэй ба ажалай гурим журамые наринаар сахиха хэрэгые хангахын түлөө нэгэдэлнүүдэй, предприятинуудай, барилгануудай, эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ ёһотой эрилтэ табинагүй гэжэ заседани дээрэ заагдаһан байна. СССР-эй зарим министерствэнүүд, албан зургаанууд, союзна республиканууддай Министрнүүдэй Соведүүд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй, үйлэдбэриин хүсэнүүдые һайнаар хэрэглэһэнэй ашаар продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхын тула ашаг үрэтэй ехэ хэмжээнүүдые абанагүй.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые, партиин съездэдэ ЦК-гай Тоосоото элидхэл дотор КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй найруулһан дуримууд болон зорилгонуудые хүтэлбэри болгон, 1981 оной түрүүшын хахад жэлдэ мэдэлдэнь байдаг нэгэдэлнүүдэй, предприятинуудай, барилгануудай ба эмхинүүдэй ажахын ажал ябуулгын дүнгүүдые наринаар шэнжэлхыень, тохёолдожо байһан дутуу дундануудые усадхаха талаар, 1981 оной түсэб болон социалис уялгануудые дүүргэжэ, үлүүлэн дүүргэжэ, арадай ажахые саашадань хэлбэришэгүйгөөр хүгжөөхые хангаха талаар хэмжээ ябуулгануудые хараалан бэелүүлхыень СССР-эй Министрнүүдэй Совет СССР-эй министрнүүдые, албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые, союзна республиканууддай Министрнүүдэй Соведүүдые уялгалаа.

Дүүргэгдээгүй барилгын хэмжээе хороохо, тодхогдон табигдаагүй түхеэрэлгэнүүдые үсөөрүүлхэ, үйлэдбэриин хүсэнүүд ба гол фонднуудые ашаглалгада оруулха түсэбүүдые бэелүүлхэ, түүхэй эд, түлишын-элшэ хүсэнэй ба бусад материальна нөөсэнүүдые арьбалха, ашагтай һайнаар хэрэглэхэ талаар хүдэлмэриие шангадхаха, арадай хэрэглэмжын эд бараа ехээр үйлэдбэрилэн гаргахын, тэрэнэй ассортиментыень үргэдхэхын, шанарыень һайжаруулхын тула нэмэлтэ арга боломжонуудые бэдэржэ олохо шухала гэжэ онсо анхарал хандуулагдаһан байха юм.

Ургаса хуряалгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ, малай тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхэ, ургуулагдаһан хүдөө ажахын продукциие һайнаар хадагалжа, буйлуулан болбосоруулха бүхы шухала хэмжээнүүдые абахыень союзна республиканууддай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ, СССР-эй Үрэ жэмэсэй-овощой ажахын министерствэдэ, СССР-эй Бэлэдхэлэй министерствэдэ, СССР-эй Эдеэ хоолой промышленностиин министерствэдэ, СССР-эй Мелиорациин ба уһанай ажахын министерствэдэ, СССР-эй Госкомсельхозтехникэдэ дурадхагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихонов заседани дээрэ үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседаниин хүдэлмэридэ хабаадаһан байна.

(ТАСС).

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые дэелүүлхын түлөө

ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭДЭ ҮДЭР, ЧАС БҮХЭН ҮНЭТЭЙ

АЙЛ БҮХЭН ХАБААДАНА

Мүнөө жэл Ноёхондо дахин ган гасуур тохёолдоно. Сабшалангай, бэлшээриин ногоон сайһаар хашарлан хабтайна. …сошордомо байдалай тохёолдоод байхада, халаахай, шаралза, үрмэдэһэ, ногоонуудые һаань суглуулжа, тэжээлдэ хэрэглэхэ гээшэ …эгээл шухала байна.

— Июль һара хахадлахань. …ногооной ургахые хүлеэнгүй, …намаа, халаахай суглуулжа, тэжээлдэ хэрэглэхэ …шууд хэмжээнүүдые …абди, — гээд XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ А. Никитин хэлэнэ.

…Хонишоной бригада, мал… бүхэн. Ноёхоной дунда …һургуулиин һурагшад, тосхон… …айлнууд булта …тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадана. Түрүүшын хоёр үдэрэй туршада 200 центнер …халаахай суглуулагдажа багсалагдаад, малай байрануудта хадагалагдаба. Колхозой … хонишодой нэгэн Ж. Б. …жиевай үбэлжөөндэ ерэхэмнай, хашаа соонь дүүрэн ногоон тэжээл бүүлгагдаад байба. Механизаторнууд, …ноной Соведэй гүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд энэ …арада табяад центнер ногоон тэжээл бэлэдхэжэ үгөө. …на хонишон өөрөө түсэбөөр 15 центнер халаахай суглуулжа багсалаад байна. Н…дэ хонишон Ф. М. Зай…линай газаашье бага бэшэ ногоон тэжээл суглараа. Хашаа соо оруулагдаһан набшаһата тэжээлээ хонишон …схай модон дээрэ һалхинуулан хатаана.

Айл бүхэн 2 центнер ногоон тэжээл бэлэдхэхэ даабаритай. Тиихэдэ шефскэ туһаламжа үзүүлэгшэд шадалаараа оролдоно. Мүнөө үедэ колхозой отара бүхэнэй газаа ногоон тэжээлэй бунхуудые харахаар.

Тэжээл ингэжэ бэлэдхэхэ хүдэлмэриинь районой бусад ажахынууд һайшаагаад, мүнөө түлэг эмхидхэжэ байна. Мүнөө Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон К. Заварзинай бригада 15 центнерһээ бага бэшэ халаахай бэлэдхээ. Тиихэдэ Юрөөгэй сомоной эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо туһа хүргэн, хүн бүхэнэй 2-2 центнер ногоон тэжээл бэлэдхэхэ уялга абаа.

Н. НАМСАРАЕВ.

Репортаж. БРИКЕТ ЭНДЭ АДХАРНА

Үнгэрһэн жэлнүүдэй ган гасуурай бэрхэшээлһээ тобшолол хэһэн ажахынуудта шэмэтэй тэжээл ехээр бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ эртээнһээ эмхитэйгээр ябуулдагынь мэдээжэ юм. Энэньшье гайхалгүй. Ногооной ургахые хүлеэжэ, үнэтэ сагаа минил хооһоор һалгаангүй, набша намаагаар, үрмэдэһэ шаралзаар ногооной гурил гаргажа захалбал, хэды ехэ тэжээл нөөсэлэгдэхэ байнаб даа. Набша ногооной шэмэтэй, сэл хүхэ байһанда тэжээл бэлэдхэһэн ажахы үбэлжэлгэеэшье эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ, ниитынгээ адууһа малые бүрин бүтэнөөр ондо оруулхын хажуугаар ашаг шэмыень горитойгоор дээшэлүүлдэг гээшэ. Энэ талаар Улаан-Үдын районой «Искра» колхоз нилээд дүршэлтэй болонхой. Тодорхойлбол, эндэ хүсэтэ АВМ-1.5 түхэлэй агрегадынь хүдэлгэгдэжэ захалһаар үнинэй.

— Бидэ ногооной гурил гаргажа эхилһээр хори гаран хоногойбди. Манай коллективтэ 250 тонно ногооной гурил гаргаха түсэб хараалагданхай. Шэмэтэй тэжээл болгогдохо ногоон һаянай хүсэд хүрэхөөр асарагдана. Байгша ондо даабаряа ядамаггүй бэелүүлхээрбди, — гэжэ Надеино һууриндахи АВМ агрегадые хүтэлбэрилэгшэ, үнинэй дүршэлтэй бэрхэ механизатор Матвей Петрович Антонов тайлбарилан хэлэнэ.

Энэ агрегадта Матвей Антоновой Антон хүбүүниинь, аха дүү Павел, Петр Трифоновүүд, мүн Леонид Чебунин, Виктор Зайцев гэгшэд ажаллана. Олон жэлдэ ногооной витаминтай гурил бэлэдхэжэ дүршэһэн Матвей Петровичой ударидалга доро хүдэлмэрилдэг хүбүүд автомашинаар асарагдаһан халаахай, ногоое түмэр асаар асалжа, «Волгарь» машинада хэжэ хэршэнэ. Эндэһээ хэршэгдэһэн ногоон агрегадай барабан руу аалихан үрэбхигдэн орожо хатаагдаад, хоншуухан үнэртэй гурил болгогдоно. Тус агрегадай захадань брикет хэдэг оньһон түхеэрэлгэ һаяхан тодхогдонхой байхань харагдана.

— Һаядаа таримал ногооной ургасын хуряагдажа захалхада, энэ түхеэрэлгэеэ хүдэлгэжэ эхилхэбди. Бидэ брикет түрүүшынхеэ гаргахамнай гээшэ. Хэр орёо хүшэр юм ойлгохын аргагүй. Туршалгын үедэ харахада зохид бэлэй, — гээд Матвей Петрович хөөрэнэ.

Энэ колхозой агрегадай хүдэлмэришэд республика доторөө үүсхэл гаргаһан ажахынуудай, арадай депутадуудай сельскэ, сомоной Соведүүдэй уряае һайшаан дэмжэһэн юм. Бүри һаяхан КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, республикын Министрнүүдэй Соведэй хандалгые газетэнүүдтэ уншахадаа, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абахаар шиидээ. Тиигэжэ эдэнэр мүнөө 350 тонно ногооной гурил, брикет гаргажа нөөсэлхэ зорилготойгоор ажаллана.

— Бидэ үдэртэ 3,5 тонно гурил гарганабди. Тэжээлэй шанарта онсо анхарал хандуулагдана. Манай гаргаһан гурилай шэмэ шанарые ажахымнай ветеринарна врачнууд лабораторидоо тодорхойлжо, дуулгажа байдаг. Набша намаа, ногоон, үрмэдэһэн бүхэн адли хэмжээндэ хатаагдажа, гурил болгогдодоггүй. — гэжэ Матвей Петрович Антонов дэлгэрэнгыгээр ойлгуулан хэлээ һэн.

Вл. ЖИГЖИТОВ, манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агрегадай машинист М. П. Антонов ажалдаа.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

НАБШАҺАТА ТЭЖЭЭЛ ШЭМЭТЭЙ

Энэ жэл Хори нютагта баһал ган гасуур боложо, таряа, ногооной гараса муу. Тиигэбэшье Хүрбын совхозой хүдэлмэришэд ниитынгээ адууһа малые хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангахын тула шанга тэмсэл хэжэ байна. Таатай сагта набшаһата тэжээл ехээр бэлэдхэгдэнэ. Энэ шухала хэрэгтэ совхозойхидһоо гадна Хүрбын леспромхозой, модоной ажахын, ОРС-ын, сельскэ Соведэй гүйсэдкомой, дунда һургуули болон бусад организаци, эмхи зургаанудай коллективүүд хабаадана. Һаяхан үнгэргэгдэһэн воскресниктэ һургуулиин багшанар Н. Н. Нанзатова, С. Д. Доржиев, Л. Д. Митыпова, Л. З. Казазаева болон бусад эдэбхитэйгээр хабаадаба.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

ТҮРҮҮШЫН ҺҮРИНҮҮД

Гааргын совхозой хүдэлмэришэд байгша ондо 31 мянган центнер үбһэ бэлэдхэхэ, 6.5 мянган центнер сенаж, 27.8 мянган центнер силос дараха, 2.1 мянган центнер ногооной гурил гаргаха түсэбтэй юм. Энэ хараалһан зорилгоёо бэелүүлхын түлөө 16 звено байгуулагдажа, нуга сабшалан дээрээ гаража, ниитынгээ адууһа малда тэжээл бэлэдхэжэ эхилбэ. КПСС-эй гэшүүн Н. А. Раднаевай хүтэлбэрилдэг опыһожоруулагдамал звеногойхид түрүүшын һүринүүдые табижа, хэдэн зуугаад центнер үбһэтэй болобо.

Мүнөө үедэ бүхы звенонууд техникын хүрэжэ ошохогүй болдогтой, намаг газарай, голой захаархи, ой модон соогуурхи ногоо гар хажуураар сабшажа оробо. Үдэр бүри звено бүхэндэ 7—10 хүн гараар сабшана.

Эдэ үдэрнүүдтэ АВМ түхэлэй агрегадаа хүдэлгэжэ, шэмэтэй гурил гаргажа эхилэнхэйбди. Эндэ дүршэлтэй механизатор Б. Д. Ринчиновэй даадаг звено хүдэлдэг юм.

В. БУЯНТУЕВ.

Хурамхаан.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР Г. А. ЭРДЫНИЕВТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ АРТИСТ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Хүгжэмэй искусствые хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө Телевидени болон радио-дамжуулгын талаар Буряадай АССР-эй гүрэнэй комитедэй арадай инструментнүүдэй оркестрэй солист нүхэр **Эрдыниев Гуржап Алзамаевичта Буряадай АССР-эй арадай артист** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ. Соведүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 15.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР Б. Ц. ЦЫБЕНОВТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА АРТИСТ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Театральна искусствын талаар габьяатай байһанайнь түлөө Телевидени болон радио-дамжуулгын талаар Буряадай АССР-эй гүрэнэй комитедэй радиогой диктор нүхэр **Цыбенов** Батор Цыденовичтэ **Буряадай АССР-эй габьяата артист** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ. Соведүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 15.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР А. С. НИКОЛАЙЧУГТА БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА АРТИСТ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Хүгжэмэй искусствын талаар габьяатай байһанайнь түлөө Телевидени болон радио-дамжуулгын талаар Буряадай АССР-эй гүрэнэй комитедэй арадай инструментнүүдэй оркестрэй артист нүхэр **Николайчук** Анатолий Степановичта **Буряадай АССР-эй габьяата артист** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ. Соведүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 15.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

ТЕЛЕВИДЕНИ БОЛОН РАДИО-ДАМЖУУЛГЫН ТАЛААР БУРЯАДАЙ АССР-эй ГҮРЭНЭЙ КОМИТЕДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй СОЁЛОЙ ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Соёлой талаар габьяатай байһанайнь түлөө **Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Погодаева Валентина Савельевнада — телевидениин студиин уран һайханай дамжуулгануудай ахалагша редактор.

Смирнова Светлана Андреяновнада — телевидениин студиин уран һайханай дамжуулгануудай ахамад редактор.

Цыбикдоржиев Насак Цыбикдоржиевичта — радиогой ниитын-политическэ дамжуулгануудай редактор.

Цытхенова Дулмажап Мархаевнада — телевидениин студиин хүгжэмэй редакциин режиссер.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ. Соведүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 15.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

ТЕЛЕВИДЕНИ БОЛОН РАДИО-ДАМЖУУЛГЫН ТАЛААР БУРЯАДАЙ АССР-эй ГҮРЭНЭЙ КОМИТЕДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Олониитэдэ мэдээсэл дамжуулха ба пропагандын органуудта үни удаан саг соо аша үрэтэйгөөр хүдэлһэнэйнь түлөө, Буряадай радиогой байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Бархатов Юрий Иннокентьевичые — радиотелецентрэй цехэй начальник.

Комиссаров Иван Спиридоновичые — телевидениин студиин штатнабэшэ корреспондент.

Родионова Элеонора Львовнае — радиогой хүгжэмтэ дамжуулгануудай редактор.

Шулунова Энгельсина Прокопьевнае — радио-дамжуулгын цехэй ахалагша инженер.

Яковлев Максим Николаевичые — радиогой пропагандын ахалагша редактор.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ. Соведүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 15.

ҺУНГАЛТЫЕ УГТУУЛАН

ТҮЛЭГ ДУНДАА

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ талаар һунгуулиин Кабанскын 522-дохи округһоо Кабанскын болон Прибайкалиин районуудай ажалша коллективүүдээр СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Алас-Дурна зүгэй ба Забайкалиин районуудтахи СССР-эй барилгын министр Сергей Васильевич Башиловые һунгаха талаар байгша оной июлиин 26-да болохо һунгалтада бэлэдхэл түлэг дундаа ябажа байна.

Тимлюйн асбоцементнэ хэрэгсэлнүүдэй заводой партбюро һунгуулиин участково комиссинтай хамта һунгалтын урда тээ коллектив соогоо ябуулха агитационно хүдэлмэриин түсэб баталан абаһан юм. Һаяхан заводой партбюрогой, һунгуулиин участково комиссиин, агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй хамтын зүблөөн боложо, һунгагшадай дунда ябуулагдаха хүдэлмэри тухай асуудал хэлсэбэ.

Агитаторнуудай эдэбхитэй ажалаар һунгагшадай список бэлэн болгогдонхой. СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат С. В. Башиловай намтар тухай, тэрэнэй ехэ ажал ябуулга тухай агитаторнууд һунгагшадта хөөрэжэ үгэнэ.

Заводой агитаторнууд Елена Перфильева, Татьяна Игнаткина, Ольга Матвиевская, Наталья Решетникова, Татьяна Сатарова болон бусад һунгалта тухай хөөрэхэ зуураа, парти болон Советскэ правительствын гадаадын болон дотоодын политика тухай, КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд тухай дэлгэрэнгыгээр тайлбарилна.

Манай корр.

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ—КОМПЛЕКСНО ГУРИМААР

ҮБҺЭШЭДТЭ ҮДЭР БҮРИИН АНХАРАЛ

Манай районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд үбһэ тэжээл бэлэдхэлгээ эмхитэйгээр үнгэргэжэ, ниитынгээ малда бардам хүрэхэ тэжээл нөөсэлхэ гэһэн уряатайгаар республикынгаа хүдөө ажахын бүхы ажалшадта хандаһан байна. Шухала энэ хүдэлмэреэ үүсхэлшэд нилээд эмхитэйгээр эхилбэ. Мүн бусадшье ажахынууд тэдэнине дэмжэн, сабшалангуудтаа гараба. Нэн түрүүн болдогтой, намаглиг газарнуудай ногоое гараараа сабшаха хэрэгтэй болоно.

ТҮНХЭН

Тэжээл бэлэдхэлгэ үнгэргэхэ районой штаб байгуулагданхай. Эндэ үзэл сурталай талаар үбһэшэдые хангалгын сектор бии юм. Эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин түсэбэй ёһоор, бүхы ажахынуудта партийна хамтын суглаанууд үнгэрбэ.

Үбһэ хуряалгын урда тээ Саянай совхоздо үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй семинар боложо үнгэрөө. Партиин райкомой секретарь А. П. Цымбалюк, таһагуудые даагшанар Н. Д. Петухов, В. А. Степанов, Саянай совхозой парткомой секретарь В. Б. Бальбеев гэгшэд элидхэлнүүдые хэбэ.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэлөө халан абалсаха зорилгоор, мүн лэ энэ талаар Саянай совхозой байдалтай танилсангаа семинарта хабаадагшад тус ажахын отделениинүүдээр ябажа, полевой стануудай харуулан ойлгуулха агитациин найруулгые, ажалай, амаралтын талаар хүдэлмэришэдэй эрхэ байдалые хараа.

Шефэй ёһоор районой предприяти, эмхи зургаанууд 21.550 центнер үбһэ хуряаха түсэбтэй. КПСС-эй райком июлиин 16-да хүтэлбэрилэгшэдыень суглуулжа, урдахи зорилгонуудыень тодорхойлбо. Шефүүдые урмашуулхын тула тэдэнэй дундахи мүрысөөнэй гурим баталагдажа, илагшадта хүртөөхэ шангууд тогтоогдоо.

Энэ жэлһээ эхилжэ, түрүүшынхеэ лектор, агитатор болон соёлшодой оролдолгые тэмдэглэхэ шангууд тогтоогдобо. Тэрэшэлэн ниитэ-политическэ хүдэлмэри эрхимээр ябуулжа, тэжээл бэлэдхэгшэдтэ нүлөө ехэтэй туһаламжа үзүүлһэн үзэл сурталай звено шагнагдахаар хараалагдана.

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ театрай бүлэг артистнар энэ халуун хаһада манайда айлшаар ерэжэ, ажалшадыемнай баясуулна. Ленинэй нэрэмжэтэ, «Восточные Саяны» колхозуудта, Саянай совхоздо зүжэгүүдээ харуулжа дүүргэбэ. Август һара гаратар артистнар бусад ажахынуудаар айлшалжа, үбһэшэдтэ богонихон зүжэг наадаяа заатагүй харуулха байха.

В. СТЕПАНОВ,
КПСС-эй Түнхэнэй райкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша.

ЗАГАРАЙ

Районоймнай колхоз, совхозуудта мүнөө үедэ 13 агитколлектив хүдэлнэ. Тэдэнэй бүридэлдэ 204 агитатор болон политинформатор, «Знание» бүлгэмэй 132 лектор ороно. Мэргэжэлтэд, дунда шатын хүтэлбэрилэгшэд эдэ коллективүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг.

Онохойн совхозой (парткомой секретарь П. И. Потемкин) агитколлектив зунай бэлшээриин үедэ малшадай дунда үргэн дэлисэтэй ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулна. Байгша оной январь һарада малшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар Онохойн совхозой парткомой эрхилдэг хүдэлмэри КПСС-эй райкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Бусад дутагдалнуудай хажуугаар малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри тус совхоздо эршэгүй һулаар ябуулагдана гэжэ эндэ заагдаба.

Энэ дутагдалые усадхахын тула совхозой партком социалис мүрысөөнэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин талаар хэмжээ ябуулгануудай тусхай түсэб зохёон харалаа һэн. Холын газарнуудта байрладаг малшадые хангаха график, лекци, хөөрэлдөөнүүдэй тематика баталагдажа, тус тус участогуудта лектор, политинформатор, агитаторнууд томилогдоо. Ниитэ полит-үдэр ашаг үрэтэйгөө батадхан харуулжа, эндэ заншалта болонхой. Энэ үдэрые һайнаар үнгэргэхын тула партком, үзэл сурталай эдэбхитэд бэлэдхэлэй горитой хүдэлмэри ябуулна. Абтаһан эдэ хэмжээнүүдэй үндэһөөр энэ зунай үедэ тус совхозой ажалшадай дунда үнгэргэгдэдэг ниитэ-политическэ хүдэлмэриин эмхидхэл эрид һайжараа.

XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз мүн лэ иимэрхүү дутагдалнуудтай байһанаа, КПСС-эй райкомой зүгһөө саг соогоо абтаһан хэмжээнүүдэй аша үрөөр үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин байдал эндэ хараа байса һайжараа. Мүнөө эдэ хоёр ажахы гүрэндэ һү, мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэжэ, ноохо хайшалалгала саг соонь түгэсхөө.

Зунай эхинһээ үнгэрһэн саг соо район доторнай һонирхолтой хэмжээ ябуулганууд яһала бэелүүлэгдээ. Жэшээнь, районой сурхарбаанай урда тээ 4 үдэрэй агит-урилдаан болоо һэн. Эрхирэг һууринай Эсэгэ ороноо хамгаалан, баатарай үхэлөөр унагшадта зорюулагдаһан хүшөөгэй дэргэдэ ажалай ветеран, Ленинэй орденто Дулма Ширапцынгеева агит-урилдаанай факел носоогоо. Урилдаанай гараһан ажахынуудта, малшадай буусануудта ГТО-гой комплексын нормативуудые тушаахын түлөө мүрысөөнүүд эмхидхэгдээ. Иимэ мүрысөөн «Дружба» совхозой залуу хонишон Борис Балдановай зуһаланда болобо. Энэ жэлдэ Б. Балданов зуутанай тоодо ороо. Комсомол-залуушуулай бригадын гэшүүд тэдэнэй отарада болоһон мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, амжалта туйлаа.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаһа хүрэжэ ерэбэ. Пропаганда, агитациин таһагай заседани дээрэ энэ үедэхи ниитэ-политическэ хүдэлмэриин түсэб баталбабди. Үбһэ тэжээл бэлэдхэгшэд үдэр бүриин халуун анхаралаар хүреэлэгдэхэ ёһотой. Ажалшадай элдэб хэрэглэмжэнүүдые гүйсэд хангахын тула бүхы ажахынуудаар гараха агитпоезд эмхидхэгдэхэ.

Б. БУДАЕВ,
КПСС-эй Загарайн райкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша.

ХУРАМХААН

Һаяхан манай райондо ниитэ полит-үдэр үнгэргэгдэбэ. «Знание» бүлгэмэй 30 гаран лектор 9 бүлэг боложо хубааран, бүхы ажахынуудаар ябажа, лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэбэ. Ниитэ полит-үдэрэй түсэб, лекцинүүдэй график, тематика районой газетэдэ урид толилогдоо һэн.

Лекцинүүдэй гол темэнүүдые нэрлэбэл, КПСС-эй XXVI съездын материалнууд, Совет гүрэнэй саашанхи үеын экономическа политика, СССР-эй Верховно Советэй нюнь һарада боложо дүүрэһэн сесси, мүн энэ сесси дээрэ парламентнуудта болон дэлхэйн арадуудта СССР-эй Верховно Советэй Хандалга гэхэ мэтэ болоно. Эдэ шухала материалнуудые районоймнай улад зондо нэбтэрүүлэн ойлгуулха хүдэлмэрине зохилдуулан тааралдуулха талаар партиин райкомой, райгүйсэдкомой тусхай комисси байгуулагданхай юм.

1981 оной түрүүшын хахад жэлдэ мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхын, гүрэндэ худалдахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ һайн дүнгүүдые туйлажа, манай район республика соогоо гурбадахи һууринда гараад, мүнгэн шан абаһан байха юм. Энэ амжалтаараа манай ажалшад ехэтэ омогорхоно. Тиибэшье урдамнай мүнөө үедэ бүри харюусалгатай зорилгонууд табигданхай. Нэн түрүүн тэжээл бэлэдхэлгээ һайнаар үнгэргэхэ ёһотойбди. Ниитэ полит-үдэрэй үедэ лекторнууд үбһэшэдэй звено, бригадануудаар ябажа, ерэхэ жэлэй үбэлжэлгые һаадгүйгөөр үнгэргэхын тула ниитынгээ малда элбэг хүрэхэ тэжээл, бүхы хүсэеэ элсүүлэн, нөөсэлхэ зорилготойбди гэжэ шагнагшадтаа хандаа.

Ниитэ полит-үдэр үнгэргэлгэдэ «Знание» бүлгэмэй лекторнууд, КПСС-эй райкомой, райгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд Г. В. Дабаев, Б. В. Дамбуев, Ц. А. Цыдыпов, Г. В. Харпохоев, П. К. Ефремов, З. М. Зарубина, Т. Ш. Хамарханова болон бусад эдэбхитэйгээр хабаадаа.

К. БУДАЕВ,
КПСС-эй Хурамханай райкомой инструктор.

XI ТАБАН ЖЭЛ: АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

БРИГАДИР—БУЛТАНДА ЖЭШЭЭ

Манай Холтоһоной уурхайда үйлэдбэриин 4 участок эмхидхэгдэнхэй. Тэрэнэй дүрбэдэхинь—бэдэрэлгын хүдэлмэриин участок һаяхан байгуулагдаа гэхэ гү, али проходчигуудай бүлэг тусхай амяарлагдаа гэшэ.

Проходчигой ажал гэшэ ехэ харюусалгатай, хүндэтэйшье юм. Ушар тиимэһээ бидэнине «тагнуулшад» гэжэ дэмы нэрлэдэггүй байгаа ёһотой. Байгаалиин баялигай нюусые бэдэржэ, тэрэнине арад зоной аша туһада ашаглаха хэрэгтэ хубитаяа оруулжа ябаһандаа омогорходогби.

Эгсэ 16 жэлэй урда, 1965 оной зун анха түрүүшынхеэ газар доро орожо, горнягай ээр зэмсэгээр бэеэ хуяглаханхай, ажалайнгаа намтар эхилһэн хүм. Зургаан часай туршада руда малтажа, шадал тэнхээгээ алдажа, хүлнүүдээ арай-ёохон һольбуулжа, газарай нюруу дээрэ гарахадаа, «энэ ажалаа хаяхам» гэжэ сэдьхэһэншье байхаб.

Тэзд «эрэ хүн зобоходоо ухаа ородог, эрдэни шулуун элэхэдээ үнгэ ородог» гэһэндэл, түрүүшын бэрхэшээлһээ тунхарихагүй гэжэ шиидээ һэм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо Зэдэ голой хэды шэнээн үһан Байгал далайда шудхан миралзааб, минии гарнууд тэды шэнээн ашагта малтамал хүрэздөө гэхэбтэ? Эдэ тоонуудые багсалан согсолхонь бэрхэтэй юм ааб даа.

Ажалша бэрхэ хүнүүдэй хүтэлбэри доро хэдэн жэл хүдэлөөд байтараа, уурхайн дирекциин этигэл найдабарида хүртэн, проходчигуудай бригадираар томилогдоо һэм. Манай бригада 6 хүнһөө бүридэжэ, 3 звено боложо хубаагданхай. Бүхы наһаяа байгаалиин баялигые ашаглалгада зорюулһан, дүй дүршэл ехэтэй болоһон проходчигууд М. Н. Мазаренко, Г. Г. Гармаев гэгшэд хоёр звеноо хүтэлбэрилнэ. Һаяшаг бригадымнай гэшүүн болоһон Заято Цыбжитов минии хүтэлбэри доро хүдэлжэ, проходчигой хүндэ хүшэр мэргэжэл амжалтатай шудална.

Мүнөө үнгэтэ металлургида хүдэлжэ байгаа предприятинуудые түүхэй эдээр һайнаар хангадаг болохо, мүн тэрэнине саашадаа эрид түргэнөөр хүгжөөхэ, руда болон концентрадуудые абаха, шанаржуулха технологи нарижуулха тухай асуудал партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүд дотор онсолон тэмдэглэгдэнхэй. Энэмнай манай саашанхи хараа түсэбүүдэй гол шэглэл, бэелүүлхэ уялгамнай болоно бшуу.

Манай бригадын проходчигууд һара соо 70—72 кубометр газар малтажа, вольфрам, молибденэй хэбтэшэдэ горнягуудай хүрэхэ харгы газар доогуур гаргана. Энээниие үдэрэй нормодо оруулха болоо һаа — дунда зэргээр 20 вагон болохо ёһотой. Бидэ үдэрэйнгөө, һарын даабаринуудые хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхайбди.

Нёдондо жэл заншалта һайндэртэмнай — Металлургын үдэртэ зорюулагдажа, Москвада болоһон баярай суглаанда хабаадалсажа, ороной предприятинуудай түрүү проходчигуудтай танилсажа, дүй дүршэлөөрнь һонирхожо, хөөрэвэнь сэдьхэлээ баясан шагнажа ерээ һэмби. Тэрэл жэлдээ «Хүндэтэ горняк» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаа бэлэйб.

Предприятиингаа түрүүшүүлэй зэргэдэ гарежа, коммунист нэрэеэ дээрэ үргэжэ ябаһандаа омогорхоноб. Бригадирай бултанда жэшээ болодог туладань, олоной найдабари харюулхаб.

В. ДАМБАЕВ,
Холтоһоной уурхайн проходчик.
Захааминай район.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумы

УКАЗ

СССР-эй ТРАНСПОРТНА БАРИЛГЫН МИНИСТЕРСТВЫН ПРЕДПРИЯТИ БОЛОН ЭМХИ ЗУРГААНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ, ПАРТИЙНА, СОВЕТ, КОМСОМОЛОЙ ОРГАНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫ «БАЙГАЛ-АМАРАЙ ТҮМЭР ЗАМ БАРИЛСАҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР ШАГНАХА ТУХАЙ

Байгал-Амарай түмэр зам барилгада эдэбхитэйгээр хаб далсаһанайнь ба ажалдаа амжалта туйлаһанайнь тү СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй үмэнэһөө «Бай Амарай түмэр зам барилсаһанай түлөө» гэһэн медаляар ш наха:

БУРЯАДАЙ АССР-һээ

ХҮҮРГЭ БАРИЛГЫН 9-дэхи ТРЕСТ
ХҮҮРГЫН 52-дохи ОТРЯД

Абдукаримов Исен Жангировичые—дархан.
Бирюков Олег Николаевичые — хабсаргагша.
Давыденко Влади... хабсаргагша.
Ерошин Вячеслав Никольевичые — хабсаргагша.
Зайцева Лидия Ивановнае—хүдэлмэришэн.
Короновский Валерий Всеволодовичые—хүүргын отряд начальник.
Полякова Любовь Никитичнае—бетонщица.
Солдатов Владимир Фроловичые—электромонтер.
Шакин Геннадий Борисовичые — ахалагша прораб.
Шумилов Борис Ивановичые—бульдозерой машинист.

ХҮҮРГЫН 53-дахи ОТРЯД

Брагунцев Николай Петровичые—мастер.
Даниленко Владимир Ивановичые—таһагай начальник.
Каралюнас Римантас Владые — автомашинын жолоошо.
Олейник Анатолий Степановичые—хүүргын отрядай начальник.
Палий Николай Васильевичые — электро-газо-гагнуурши.
Ступникова Таисия Георгиевнае—диспетчер.
Ханенко Василий Даниловичые — мастер.
Ященко Валерий Николаевичые — хабсаргагша.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНО
РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКО

Москва, 1981 оной июлиин 6.

БҮХЫ ЮУМЭН ЭМХИДХЭЛҺЭЭ

Репортаж

—Манай бригадын коллектив үнгэрһэн жэлнүүдтэ эршэтэйгээр хүдэлжэ, ажалдаа яһала амжалта туйлаа һэн. Бидэ арбадахи табан жэлэйнгээ түсэб 3,5 жэл соо дүүргээ һэмди, — гэжэ ноохо буулгадаг бригадын бригадир Алексей Макарович нюурайнгаа хүлһэ аршан, баяртайгаар мэдүүлбэ. —Нёдондо жэлэй дүнгөөр бригадымни гэшүүн Владимир Фролов «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй.

Эдэ залуу хүбүүд 8—9 жэлэй туршада сугтаа хүдэлдэг дээрэһээ бэе бэеынгээ абари зан һайса мэдэлсэхэ болоһон зон гээшэ. Энэ жэлдэшье ажалдаа эрхим дүнгүүдые туйлажа эхилэнхэй. Үнгэрэгшэ июнь һарынгаа түсэбые 200 процент дүүргэһэн байна. Үсэгэлдэр 56 тонно ноохо буулгаха һаа, 245 тоннодо хүргөө.

Өөр тухайнь хэлэхэ болоо һаа, 11 жэлэй туршада бригадираар ажаллана. Энэ ажалда тэрэ нилээд дүршэлтэй болонхой. Хүнтэй хөөрэлдэхэдөө үгээ ойлголсожо ядадаггүй, үйлэдбэри һайн мэдэдэг хадань, транспортна цехэйнь хүтэлбэрилэгшэд бригадые ударидахыень томилһон юм. Тэдэнэй этигэл найдабарииень дүүрэн харюулжа шадаа.

«Ажалай нюуса» гэжэ юун байхаб даа. Юрэдөөл, хүн бүхэн урдаа табиһан зорилгоёо һайса ойлгожо, харюусалгала мэдэржэ, шадаал һаа һайнаар хүдэлхые оролдоно, —гэжэ нүхэр Клишин манай асуудалда харюусана.

-Бидэнэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тэрэнэй дүнгынь һара бүри согсологдодог. Илагшадта моральна ба материальна урмашуулганууд үгтэдэг.

Саашаа ужам һаруул цех соо ороходомнай, ноохо илгадаг столнууд, тэдээнһээ холо бэшэхэнэ ноохо багсалан дарадаг прессүүд тодхогдонхой. Тойроод тюгтэйшье, задалагдаһаншье ноохон хүбхылдэнэ. Тэрэнэй ойро хүн зон олон. Дунда зэргын бэетэй, наһатайшаг, улаан пулаадтай, хүхэ халаад үмдөөд, ноохо илгажа байһан эхэнэрэй хажууда дүтэлжэ танилсабабди. Энэмнай 3-дахи цехэй мастер Лидия Степановна Мяханова байба. Тэрэнэй хүтэлбэри доро 3 илгагша, 5 прессовщик ба тоо бүридхэгшэ хүдэлнэ. Эдэнэр бултадаа дүршэл шадабаритай, даалгагдаһан ажалдаа харюусалгатайгаар хандажа, хүдэлмэридөө һайн үрэ дүн туйладагаараа бэшэ цехүүд сооһоо шалгарна. Илангаяа ноохо илгагшад Ольга Харламниевна Башинова, Валентина Филипповна Трифонова гэгшэд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, бэшэндээ үльгэр жэшээ харуулна. Коллективэйнгээ дунда эдэ хоёр нилээд хүндэтэй болонхой. Ольга Харламниевна энэ ажалдаа 17 жэлэй туршада таһалгаряагүй хүдэлнэ. Харин Валентина Трифонова хэды залуушье һаа, 1969 онһоо ажаллажа, аха захатанһаа дутуугүйгөөр үрэ дүн туйлана.

Ноохо багсалан дарадаг прессэтэ Улаан-Үдын Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин студентнэр Николай Вавилов, Сергей Пелепягин гэгшэд һайнаар хүдэлжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Эдэ залуу хүбүүд халаан соогоо 2300 килограмм хүрэтэр ноохо тюк болгон гаргана.

— Байгша ондо манай фабрика ажахынуудһаа ноохо тушаажа абаха хэрэгтэ ехэхэн бэлэдхэл хээ. Нэн түрүүн ноохо уридаг 4 машина, 2 автопогрузчик, ноохо угаадаг ехэнүүд амһартануудые худалдажа абаа. Ноохо хадагалха складуудые заһабарилжа дүүргээ. Ноохо тушаажа абаха ба буулгаха хүнүүд, классировщигууд, лаборантнууд, жолоошод хүсэд хүрэхөөр томилогдонхой, — гэжэ тус цехэй начальник Нина Васильевна Ключерева мэдүүлбэ.

— Энэ харюусалгатай хаһада тусхай баталагдаһан договорой ёһоор городой институт болон училищинуудһаа студентнэр практикада эльгээгдэдэг юм.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ПОШ фабрикын шиидхэхэ зорилгонууд, хэхэ ажалынь нилээд ехэ. Тон түрүүлэн оньһон түхеэрэлгэ, машинануудай һаатаха ушарые усадхаха гэжэ оролдолго гаргана. Бүхы цех, участогуудай ажалые гуримшуулхын, нэгэ жэгдэ хүдэлгэхын түлөө нилээд хүдэлмэри хэгдэнхэй. Эндэ ноохо илгалгын конвейер, тэрэнине хадагалха оньһожоруулагдамал склад, ноохо уриха участок хүсэд хүрэхөөр бэлдэгдэнхэй.

Байгша ондо комбинат бүхыдөө 218 мянган тонно ноохо абаха түсэбтэй. Тэрээнһээ 5300 тоннонь республикымнай колхоз, совхозуудһаа орохо юм. Мүнөө манай ажахынуудһаа 1006 тонно ноохон абтаад байна.

—Бидэндэ тон түрүүн Яруунын, Мухар-Шэбэрэй, Хориин районуудһаа ноохон ерэжэ эхилээ һэн. Энэ жэлдэ республикын 16 ажахы комбинадтай договор баталжа, манда сэхэ тушаадаг болонхой, — гэжэ Нина Васильевна хөөрөө бэлэй.

«Үйлэдбэриин ашаг үрэ, шанарай түлөө тэмсэл» гэһэн гол зорилготой тус комбинадай хүдэлмэришэд байгша ондо бүхы продукцияа эрхим шанартайгаар, түрүүшын шалгалтаар тушаахые оролдоно. Бүтээн гаргадаг продукциингаа шанарые улам һайжаруулхын түлөө социалис мүрысөөн үргэнөөр эмхидхэгдэнхэй. Бүхы цехүүдтэ, участогуудта «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ», «Шанарай талаар эрхимлэгшэ» гэһэн конкурснууд саг үргэлжэ үнгэргэгдэдэг. Иимэ харалганууд мэргэжэлээ гүйсэд шудалһан, эрхим хүдэлмэрилэгшэдые, мүн гээгдэгшэдые тодоруулхада туһатай байдаг.

Цехүүд дотор шанарай талаар харуулан ойлгууламжын стендүүд, ханын газетэнүүд гаргагдадаг заншалтай юм. Эндэ үдэр бүри түрүүшын шалгалтаар продукцияа тушааһан, мүн голодоһо ... һан хүнүүд нэрлэгдэдэг... на. Мүн халаанай ... үдэр бүхэндэ хүдэлмэ... дөө суглуулжа, ажала... дүн согсолдог, дутагда... даа элирүүлдэг юм. Эд... гэдэ продукциин шанар... жаруулгада нилээд го... нүлөө үзүүлнэ.

Д. ДОНДОК...

...Анханда ягаанаар будагдаһан, харин мүнөө саһа бороодо, нара һалхинда сагаан-боро үнгэтэй болошоһон гонзогор сэхэ корпус руу ороходомнай, халаанай хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байба. Ашаа буулгадаг үндэр ута һарабшатай талмай дээрэ ноохо тушаан абадаг Зинаида Александровна Суворова сугтаа хүдэлдэг басагадтаяа өөдэ хараха сүлөөгүй ажаллана. Эндэ автомашинаһаа ноохо буулгадаг А. М. Клишинэй бригада мүн лэ туха забдагүй хүдэлнэ. Тэрэнэй даадаг коллективтэ шиираг шамбай долоон хүбүүд ажалладаг юм. Эдэнэр хоёр-хоёроороо машина болон вагон бүхэндэ хубаарилагданхай.

Хурамхаанай районой Артатын совхозһоо ерэһэн ноохотой машинын үндэр табсанда дүтэлжэ ерэхэдэнь, хоёр залуу хүбүүд кузовайнь хажуу бортыень унагаажа, тюгтэй ноохо дээрэһээ абажа буулгамсаараа, шэнүүр дээрэ гаргаба гү гэхэтэй сасуу, саашань мухарюулан, тусхай һэрхигээр түмэр амһарта руу түлхинэрхино. Уданшьегүй тэрэ томо ханзын дүүрэмсээр, автопогрузчик ерэжэ, ноохо хадагалдаг складта абаашана. Эндэ үниинэй жолоошон Григорий Петрович Гузенко Николай Петряков хоёрой үүргэнь ехэ юм.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: ...петчер Р. И. Халтуева ... үгэжэ байна; абтаһан но... складуудта абаашагдана; ...гонһоо ноохо тушаан ... М. Н. Пахомова ажалд... С. БАЛДУЕВАЙ фото...

ЭЛБЭГ ТЭЖЭЭЛЭЙ ЭШЭ ҮНДЭҺЭН

Тэжээл үйлэдбэрилгые тусхай шэглэлтэй болголгын б... гүю һайн байһаниинь мүнөө олохон колхоз, совхозууд... ажал хэрэгүүдэй жэшээ дээрэһээ элеэр харагдана. Тэжээ... тарижа ургуулгаһаа хадагалха хүрэтэр бүхы хүдэлмэри... бэелүүлдэг отрядууд, бригаданууд, бүхэли комплекснуу... хүдэлдэг юм. Холимог тэжээл болон нэмэлтэнүүдые үйлэ... бэрилхэ талаар ажахынууд хоорондын предприятинууд ... лэ баригдана. Эдэ бүгэдэ тэжээл үйлэдбэрилгэдэ тусха... һалбариин, индустриальна шэнжэ олгоно.

— Гэбэшье эдэ бүхы амжалтануудаараа омогорхохо зү... раа, дутуу дундануудай ушаржа, шиидхэгдээгүй асуудалнуу... дай тохёолдожо байһан тухай мартажа болохогүй,— гэж... РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын тэжээлэй, нуга саб... шалан ба бэлшээриин главкын начальник В. Агафон... ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ.— Тэжээ... лэй дутагдал адууһа малай ашаг шэмые дээшэлүүлгэдэ һаа... тойбо татадаг гол шалтагааниинь байһан зандаа. Муу ш... нартай тэжээл үхэр малые тобир һайнаар харууһалха арг... олгодоггүй байна.

— Тэжээл үйлэдбэрилгын хойшолуулашагүй шухала зори... гонуудые шиидхэхын тула юун хэгдэнэ гээшэб?

— Энэ жэлдэ Россин областьнууд, хизаарнууд болон ав... тономито республикануудай тэжээлэй баазые хүгжөөхэ ком... плексно программанууд зохёогдожо дүүргэгдэхэ байна. Эд... бүгэдэ арбан нэгэдэхи табан жэлдэ үбһэ, сенаж болон си... лос бэлэдхэлгые жэлдээ дунда зэргээр 34 процентээр дээ... шэлүүлхые хараална. Колхоз, совхозууд олон жэлэй үбһ... ногооной таригдадаг талмайнуудые нилээд үргэдхэхэ ю... Бобово ургамалнуудые, нэн түрүүн хүсы үбһэ тарижа у... гуулха талмайе үргэдхэхөөр хараалагдана. Тэрэнэй талмай... 2,6 миллионһоо 3,7 миллион гектар хүрэтэр үргэдхэгдэх... Тэжээлэй белогой асуудалые шиидхэхын тула горох, ви... клевер, соя, рапс тарижа ургуулгын талмайнуудые үргэдхэ... хөөр түсэблэгдэнэ.

Ургаса дээшэлүүлхэ гээшэ манай урда табигдаһан зо... рилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ гол үүргэ дүүргэхэ байна... Үтэгжүүлгэ гаргаха, үһалуури хэхэ, түрүү агротехникэ нэб... тэрүүлхэ, хуряалгын болзорые хороохо гэхэ мэтэ шухала... зорилгонуудые шиидхэлгэ энэ табан жэлдэ гектар бүриһөө... тэжээл хуряалгые 1,3—1,6 дахин дээшэлүүлхэ арга олго... хо байна.

— Сабшалан болон бэлшээриие һайжаруулга, тэдэнэй ашаг шэмыень дээшэлүүлгэ хадаа тэжээл үйлэдбэрилгы... шухала нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь болоно...

— Мүнөө Россиин Федерацида 1,5 миллион гектарай һа... жаруулагдаһан бэлшээри бии. Тэрэнэй 1 миллиониинь үһа... лууриин газар болоно. Россин ажахынууд 83 миллионһоо... дээшэ гектарай сабшалан ба бэлшээритэй юм. Эдэнэй 3... миллион гектартань мелиоративна хүдэлмэри хэгдэхэ. Эд... бүхы хэмжээ ябуулганууд сабшалан болон бэлшээриие ... гэзд һайжаруулха байна.

Россин колхоз, совхозууд тэжээл ехээр абажа, шанарыень дээшэлүүлхэ шухала арга боломжонуудтай.

(ТАСС).

Москва.

НЮТАГАЙ ШЭНЭ ШЭНЖЭ

— Шэнэ шэнжэ шанартай ажал, тосхоной мүнөөнэй һуудал ба түхэл шарай — эдэ бүгэдэ барандаа социальна политикын һайн үрэ дүн болоно' гэжэ партиин XXVI съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай хэһэн тоосоото элидхэл дотор тэмдэглэгдэһэн байна. Манай ажахы энэ талаар жэшээ боломоор, — гэжэ Социалис Ажалай Герой, Октябриин Революциин орденто малай үүлтэр һайжаруулха «Коммунарка» заводой директор Александра Никитична Монахова хэлэнэ.

Асфальтаар хушагдаһан ехэ шоссегээр түб буусын заха хүрэхэдэ, Москва шадарай энэ тосхоной шэнэ шэнжэ абаһаар нюдэндэ торолдоно. Ниитын болон соёлой-ажаһуудалай байшангуудай бодхоогдоһон кварталнуудые илангаяа һайшаамаар. Эндэ Соёлой ордон, үхибүүдэй комбинат, худалдаа наймаанай түб, ажаһуудалай байшан, больница, захиргаанай байшангууд баригданхай. Олон тоото классууд болон кабинедүүдтэй, актова ба спортивна залнуудтай шэнэ һургуулида багшанар, һурагшад орожо толлоһон байна. Худалдаа наймаанай комплекс хүн зоной урда үүдэе сэлинхэй.

Түб буусые болбосон гүхэлтэй болгохо схемын һаял конторын вестибюльдэ үлгөөтэй байһые «Коммунаркын» ажалшад һанана. Түрэл тосхониинь иимэ түргөөр хубилан һайжарха юм гэжэ олон хүнүүд үнэншэдэггүй һэн. Һаалишан Мария Васильевна Москаленко тэдэнэй дунда байлсаа. Гэбэшье саг үнгэржэл байба. Уданшьегүй тосхоной захын хооһон газарта барилгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа эхилээ һэн. Тиигэжэ саарһан дээрэ зураатай схемэнүүдэй ёһоор гэрнүүд бодожо захалаа.

Мария Васильевна барилгын хойноһоо һонирхон адагладаг һэн. Тиихэдэ тэрэ Петр Сергеевич нүхэртэеэ, үхибүүдтэеэ табан ханатай хүдөөгэй һайн гэртэ ажаһуудаг һэн.

Харин мүнөө сагайхяар түхеэрэгдэһэн шэнэ юһэн ба табан дабхар гэрнүүд — арбадахи табан жэлэй сасуутан — олошоржол байгаа. Тэдээнтэй зэргэлээд, малай дал, хорёо баригдаһан байгаа.

Москаленкэтэнэй бүлэ хуушан гэрээ орхижо, тааруу зохид шэнэ байрада орохо азатай байшоо. Ажахын бусад ажалшадай бүлэнэр хүршэ гэрнүүдтэ ороо һэн.

Мүнөө Госплемзавод арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлнэ.

А. КРЯКВИНА,
ТАСС-ай корр.
Видное.
Московско область.

АЛАС ДУРНЫН хизаарта

ТАСС-АЙ КОРРЕСПОНДЕНТНУУД МЭДЭЭСЭНЭ

ҮШӨӨ НЭГЭ ХҮҮРГЭ

Мостострой-10 трестһээ П. Бежинэй даадаг комплексно бригада Олекмо мүрэн дээгүүр түмэр замай хүүргэ хабсаргажа эхилбэ. Энэнь Тындэһээ баруун тээшээ 374 километртэ оршодог Байгал-Амарай түмэр замай Түбэй участок дээрэхи эгээл томо хүүргэ болоно.

Барилгашад хүүргэ бариха болзорые хорообжо, сентябриин эсэс болотор Чара тосхон тээшэ рельс табихые хараална. Түмэр хэрэгсэлнүүдээр хангадаг Воронежой болон Улаан-Үдын заводуудай коллективүүдтэй хэлсээ баталанхай. Газар дээрэ хүүргын олохон хэрэгсэлнүүдые уридшалан хабсаргаха арга хэрэглэжэ, хүдэлмэреэ хурдадхана.

Мостовой.
Амарай область.

ОЙ ТАЙГАЯА АРШАЛАН ХАМГААЛНА

Нютагай Советүүдэй үүсхэлээр Комсомольск-на-Амуре хотын оршон тойрондо 3600 дүрбэлжэн километр ой тайга ба нуур сөөрэмүүд олониитын хиналта доро абтаба.

Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэхи ой тайгада хандагайнуудай, бодон гахайнуудай, баабгайнуудай тоо горитой олошороо гэжэ тоо, баримтанууд харуулна.

Хабаровск.

ЭЛҮҮР ЭНХЫН ОЛТИРОГ

Сахалинай олтирог дээрэ нээгдэһэн «Синегорские минеральные воды» гэһэн санаторидо амарха түрүүшын путёвконуудые элүүр энхын энэ эмхи зургаанине бодооһон барилгашад абаа.

Олтирогой үзэсхэлэн һайхан булангуудай нэгэндэ энэ санатори баригданхай. Тааруу зохид корпусуудһаа гадна, тамаралгын бассейн, эмнэлгын гимнастика эрхилхэ залнууд баригданхай, үбэлэй саад һуулгагданхай. Гэбэшье эндэхи аршаанинь эмнэлгын гол зүйл болоно. Бүхы орон соо тэрээнтэй адлирхуу аршаанта уһан үгы юм. Тэрэ химическэ бүридэлөөрөө Ессентукиин уһантай адлирхуушье һаа, тэрээнһээ үлүү һайн. Синегорско аршаан зүрхэ-һудалай ба гэдэһэ доторой зарим үбшэ аргалхада тон һайн юм гэжэ мэргэжэлтэд тоолоно.

Мүнөө Сахалинда 5 санатори, 5 профилактори хүдэлнэ. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ тэдэнэй тоо хоёр дахин олошоруулагдаха юм.

Южно-Сахалинск.

БУРЯАДАЙ РАДИОГОЙ 50 ЖЭЛ

Мүнөөдэр Буряадай радиогой байгуулагдаһаар 50 жэл гүйсэбэ. Владимир Ильич Ленин радиодо айхабтар ехэ анхарал хандуулдаг һэн. Тэрэ радиые «саарһагүй газетэ» гэжэ нэрлэһэн бэлэй. Мүнөө Буряадай радио партиин XXVI съездын түүхэтэ шийдхэбэринүүдые бодото дээрэ бэелүүлхэ хэрэгтэ республикымнай ажалшадые [illegible]. Энэ ехэ һайндэр [illegible]. Мүн баһа ерээдүй тухай бодомжолхо шухала.

Манай республикада эгээн түрүүшын радиокружогууд 1925 ондо бии болоо һэн. Харин 1926 оной март һарада [illegible] радиогой нүхэдэй бүлгэм эмхидхэгдээ бэлэй. Энэ бүлгэмэй түрүүлэгшээр [illegible] һунгагдаһан байгаа. [illegible] А. Д. Мельников, Н. П. Москалев, Н. Н. Мельников, В. С. Мельников, Т. М. Березков болон бусад болоно.

Республикын газетэнүүдтэ 1931 оной июлиин 18-да «Верхнеудинскдэ радио-дамжуулгын станци [illegible]» [illegible] болон улаан булангуудта радио тодхогдоһон байгаа. Ингэжэ манай Буряадай радио-дамжуулга 1931 оной июль һараһаа бата үндэһэ һуури дээрэ гаража, саг үргэлжын дамжуулга эхилһэн байна. Мүнөө тэрэ гэһээр 50 жэл үнгэршэбэ ха юм даа.

Энэ үе соо республикымнай экономическа, соёлой болон социальна хүгжэлтэдэ аргагүй ехэ хубилалтанууд болоо гэзэшэ. Үнгэрһэн энэ үе соо партиин областной комитет олонитын дунда мэдээсэл дамжуулха хэрэгсэлнүүдые хүгжөөхэ асуудалда сагаа үргэлжын анхарал хандуулжа, хандуулнашье. Радио болон телевидениин материально-техническэ бааза бэхижээ, радиогой ниитын-политическэ, уран зохёолой дамжуулга улам хурса, удха түгэлдэр, һонирхолтой болоо.

Республикымнай хүгжэлтын шата бүхэндэ — дайнай урдахи жэлнүүдтэ, гал дүлөөр соробхилһон Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай, дайнай һүүлээрхи жэлнүүд болон хүгжэлтэ түгэс социализмын үедэ радио мэдээсэл дамжуулха сэгнэшэгүй үнэтэй хэрэгсэл болон, тэрэ үедэ бүхы орон болон республика доторнай болоно байгаа ниитын-политическэ үйлэ хэрэг тухай хөөрэлдэн байха юм.

1961 оной июнь һарын тэн багаар Улаан-Үдэ хотымнай айлнуудта сэнхир экран носожо, хүн зоной анхарал татаа бэлэй. Телевидени бии болоно, радиогой дүү гэжэ нэрлэгдээ һэн. Тэдэ тэрэ үни удаан саг соо дүү гэлсүүлжэ ябаа хүби заяатай юм. Хорёодохи зуун жэлэй энэ шэнэ эди-шэдэ хүн зоной ажабайдалда түргэн, бата бэхэр орошоо бшуу.

КПСС-эй ЦК-гай, Совет гүрэнэй саг үргэлжын анхарал хандуулдагые ашаар Буряадай телевидени [illegible] түргэнөөр хүгжэжэ байнхай.

Үдэр ошохо бүри сэнгэшэгүй түргэнөөр хүгжэжэ байгаа замбуулинай совет техникэ аяар холын манай Буряад нютагта Түбэй телевидениин дамжуулга хараха арга олгоо. 1969 ондо Улаан-Үдэ хотодо телевизионно хөөрдэхэ программа дамжуулха түхеэрэмжэ тодхогдоно, ажалшад хоёр программаар дамжуулга харадаг болоо. Тиихэдэ үнгэрһэн жэлэй хахадһаа хойшо Улаан-Үдын телевидениин студи үнгэтэ дамжуулга эхилэн байна. Тэрэшэлэн бидэ энэ оной апрель һарһаа Түбэй телевидениин хоёрдохи программа харадаг болобобди.

Гэхэтэй хамта телевидениин иимэ түргөөр хүгжэжэ байһан мүнөө үедэ радиогой нүлөөн доошолоо, муудаа гэжэ хэлэжэ болохогүй. Тэрэ мүн хүгжэжэ, шэнэ оньһон техникээр зэбсэглэжэ байнхай. Ерэхэ жэлһээ стереофоническа радио-дамжуулга эхилхэнь.

Радио болон телевидениин дамжуулгын удха улам гүнзэгы, хурса, темынгээ талаар олон янзын болоно, техническэ талаар шанартай, эли тодо, һайн болоо. Һүүлэй жэлнүүдтэ студи болон комитедтэ дамжуулгын шанар дээшэлүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Урдань багаханууд байһан редакци болон режиссерско бүлэгүүд томодхогдожо, нэгэдэмэл редакцинууд эмхидхэгдээ. Нэрлэбэл, мэдээсэлэй, уран зохёолой-хүгжэмэй, экономическа асуудалнуудай, пропагандын, хүүгэдэй болон буряад хэлэн дээрэ дамжуулгын редакци болоно. Энэ хэгдэһэн хубилалта зүб, мүнөө сагай эрилтэдэ хүрэмөөр гээд һанагдана.

Радио болон телевидениин мүнөө үеын коллектив аха нүхэдэйнгөө һайн һайхан заншал бүри хүгжөөжэ, улам бэхижүүлжэ ябадаг. Манай шагнагшад болон телевизор харагшадай бидэндэ эли тодо, шэнэ мэдээсэл үгэхэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй зорилгонуудые республикымнай яаже шиидхэжэ байһан тухай хөөрэхэ эрилтэ табидагые һайн ойлгодог гэзшэбди. Тиимэһээ манай журналистнууд үдэр бүри завод, фабрикын хүдэлмэришэдтэ ошодог, колхоз, совхозуудай малшадтай уулзажа, тэдэнэй ажал хэрэгүүдтэй танилсаад, тэдээн тухай хөөрэхые оролдоно гэзшэ.

КПСС-эй XXVI съезд телевидени болон радиогой хүдэлмэриин гол шэглэлнүүдые зааһан байна. Нэн түрүүн редакцинууд ажалша коллективүүдэй шэнэ табан жэлдэ түйлаха амжалтанууд, үйлэдбэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхэ хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд, түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай хөөрэхые оролдодог байна. «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө», «Социалис мүрысөөнэй дэбтэр», «Буряадай хүдэлмэришэн», «Барилгашан» гэхэ мэтын ниитэ гаршаг доро эмхидхэгдэдэг дамжуулганууд республикын районуудай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, ажалай түрүүшүүл хабаадажа, үгэ хэлэнэ. Республикымнай суута хонишод, Социалис Ажалай Геройнууд Дашинима Сундуев, Ольга Сангадиева, һаалишан Любовь Седых, барилгашан Любовь Кузнецова болон бусад өөһэдынгөө ажал хэрэгүүд, дүй дүршэл тухайгаа радиогоор хөөрэжэ, олониие һонирхуулһан байха юм.

Үнэн сэхэ, найдамтай үгэ хүн бүхэнэй досоо габшагайгаар ажаллаха эрмэлзэл түрүүлдэг, тэдэнэй дунда элдэб һонирхолтой шэнэ үүсхэл бадараадаг. Энээниие нэгэ жэшээ дээрэ харуулхада болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ республикамнай ган гасуурта дайрагдажа, ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ гээшэ нилээд бэрхэтэй болонхой. Энэ асуудал телевидени болон радиогой гол шухала темэнь болонхой гээшэ. Үнгэрһэн жэлдэ энэ асуудалаар «Мелиораци ба ургаса» гэһэн хэдэн дамжуулга хэгдээ һэн. Харин энэ жэлдэ «Тэжээл бэлэдхэлгэ—мал ажалай үндэһэ һуури» гэһэн гаршаг доро хэдэн дамжуулга хэгдээд байна. Мэдээсэл, репортаж болон бэшэшье дамжуулгануудта уһалууриин хүдэлмэри, үбһэ хуряалга тухай хэлэгдэнгүй үдэр үнгэрдэггүй.

Һаяхан Хурамхаанай районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тэжээл бэлэдхэдэг цохэй начальник Баясхал Гармаевич Бадмаев манай корреспондентэй уулзахадаа ингэжэ хэлээ: «Тэжээл бэлэдхэлгые тусхай һалбари болгохыемнай бидэндэ газетэ болон радио дурадхаа. Би өөрөөшье эдэнэйл нүлөө доро колхозой түрүүлэгшын орлогшын тушаалһаа болижо, энэ цехые толгойлһон байнаб. Ехэ хэрэгтэй хөөрэлдөө хэдэг гээшэт».

Үшөө нэгэ жэшээ. Городой промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд шефтээ абаһан колхоз, совхозуудтаа ямар барилга хэжэ байһан тухайгаа радиогоор хөөрэһэн байгаа. Энэнь шагнагшадые ехэтэ һонирхуулжа, бидэ тэдэнһээ элдэб асуудалаар үшөө хөөрэлдөө эмхидхэхэ гүйлтатай бэшэгүүдые абаабди.

Дамжуулга бүхэн үнэн сэхэ, зүб, шагнагшадай һанал бодол татама, сэдьхэл хүдэлгэмэ байха һэтотой гэһэн партиин XXVI съездын заабари манай журналистнууд тон зүб гэжэ тоолоно. Энэ илангаяа хүмүүжүүлгын темээр хэгдэһэн дамжуулганүүдта хабаатай. Тус эрилтэдэ олонхи дамжуулгануудай хүрэнэ. Лектор, агитатор болон пропагандистнуудтай түхэрөөн столдо үнгэргэгдэдэг радио-хөөрэлдөөнүүд ажалшадые, илангаяа залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһа хүргэнэ. Хэдэн жэлэй туршада республикымнай мэдээжэ эрдэмтэд, партиин обкомой лекторнууд пропагандистнар болон шагнагшадта туһатай дамжуулгануудые хэнэ.

«Түби дэлхэйдэ долоон хоног соо юун болооб» гэһэн буряад хэлэн дээрэ гарадаг дамжуулга шагнагшадай анхарал ехээр татадаг болонхой. Ажалша бэрхээр, һургаалтай һайнаар хүмүүжүүлхэ асуудалнуудаар хэгдэдэг дамжуулгануудые зондо һайнаар ойлгуулхые, ажабайдалтай нягта холбоотойгоор эмхидхэхые оролдодог гээшэбди. Совет хүнэй ёһо заншал, мүнөө үеын хүн тухай, элитэ мэдээжэ эрдэмтэд болон уран зохёолшодой ажабайдал тухай һанамжанууд агаарай долгиндо олоор гарадаг болоо. Жэшээлхэдэ, һүүлэй үедэ «Совет хүнэй ёһо заншал» гэһэн ниитэ гаршаг доро «Гал дүлэтэ газарай партбилет», «Саг, өөр тухайгаа», «Өөрынгөө газар дээрэ» гэхэ мэтын дамжуулганууд хэгдэһэн байна. Эдэ композици болон очеркнуудай геройнууд социалис байгуулалтаар хүмүүжүүлэгдэһэн хүнүүдэй ёһо заншал, абари зан тухай, тэдэнэй габшагай ажал тухай хөөрэнэ. Эдэ хөөрөөнүүд соо ёһотойл мүнөө үеын совет хүнэй портрет харагдана бшуу. Эдэ хадаа манай залуушуулда ёһотойл жэшээ болоно ха юм. Һайн, хүнэй зүрхэ сэдьхэл татама дамжуулганууд хододоо һайшаагдажа, шагнагшад манай редакцида баяр баясхалан хүргэһэн бэшэгүүдые эльгээнэ.

Республикын телевидени болон радио интернациональна хүмүүжүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулдаг. Манай ороной арадуудай хоорондохи аха дүүгэй хани барисаан тухай уран зохёолой дамжуулганууд шагнагшадай зүрхөө үндэр сэгнэлтэдэ хүртэдэг.

Журналистнууд хододоол зохёохы замдаа ябадаг зон. Олон жэлдэ радиодо хүдэлжэ, тэрэниие хүгжөөхэ хэрэгтэ хүсэ шадал, бэлиг шадабаряа үгэһэн дайнай ветерануud Н. Ц. Цыбикдоржиев, С. Б. Бальжинимаев, Е. Н. Митахинов, удаадахи үеын журналистнууд Л. И. Мельникова, А. В. Александров, В. Н. Лубсанов, Л. М. Бадмаева болон бусадта үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэбди.

Телевидениин байгуулагдаһаар хорёод жэлэй туршада дүй дүршэлтэй тележурналистнууд, кинооператорнууд, режиссернууд урган гараа. Мүнөө эндэ хүдэлдэг коллективэй дүшэ гаран хүниинь 15 жэлһээ дээшэ ажаллажа байна. Нэрлэбэл, ниитын-политическэ дамжуулгын ахамад редактор Ф. Т. Перелыгин, диктор С. Ж. Гончикова, ахалагша редактор В. Л. Николайчук ба бусад болоно. Тэрэшэлэн манда саг үргэлжэ бэшэжэ байдаг эдэбхитэдтэ һайн һайхан үгэнүүдые хэлэхэ байнабди. Ганса радиодо иимэ 300 гаран эдэбхитэд тоологдодог. Үнгэрһэн жэлдэ манай редакцида 15620 бэшэг ороо. Энэ жэлэй түрүүшын хахадта юһэ мянган бэшэг ороһон байна. Эдэ бэшэгүүд «Хүн ба хуули», «Танай бэшэгүүдээр», «Арадай хиналтын экран», «Баян талын аялга» гэхэ мэтын дамжуулганүүдта хэрэглэгдэнэ.

Манай радиокомитедтэ Түбэй телевидени болон Бүхэсоюзна радиодо дамжуулга бэлдэхэ редакци долоон жэлэй саана эмхидхэгдээ юм. Тэрэ «Время», «Һүүлэй һонин» гэһэн Түбэй телевидени болон радиогой программада республикынгаа һонин тухай богонихоноор хөөрэдэг байна. БАМ тухай олон дамжуулга хэгдээ. Энэ үе соо Буряад орон тухай хоёр мянга гаран дамжуулга хэгдэбэ.

Бидэнэй урда мүнөө шэнэ, орёошье зорилгонууд табигданхай. Нэн түрүүн радио болон телевизионно дамжуулгынгаа удха шанар дээшэлүүлжэ, ажалшадай КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэнь туһалха ёһотойбди.

Ц. МИТЫПОВ,
Телевидени болон радиодамжуулгын талаар Буряадай АССР-эй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ.

«Амар сайн, хүндэтэ нүхэд! Буряадай радио дамжуулгаяа эхилхэнь...» гэһэн шэхэндэ яаха аргагүй танил болошоһон эдэ урин дулаан үгэнүүд үглөө бүри тунгалаг сэбэр агаарта зэдэлжэ, ажалай шэнэ үдэрэй захалһые гэршэлдэг. Газаа үшөөл хонжэн. Ажалдаа ошохоёо түхеэржэ, сайгаа һорон һуухадаа һүүлэй һони шагнаха, мүнөөдэр ямар уларилтай үдэр болохоёо байһыень мэдэхэ дурагүй хүн байха аал?

Мүнөөдэр Буряадаймнай радиогой байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой тэмдэглэгдэжэ байна. Энэ үе соо тэрэнэй олониитын дунда мэдээсэл дамжуулха талаар ябуулһан хүдэлмэри сэгнэшэгүй ехэ. Үдэр ошохо бүри радио-дамжуулгын удха шанар түгэлдэр, хурса, һонирхолтой болоно. Эндэ хүдэлдэг журналистнуудай, бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй энээндэ оруулһан габьяа тон ехэ aаб даа. Тус коллективэй гэшүүн бүхэн энэ ехэ һайндэрөө ажалай дэбжэлтын оршон байдалда урма баяртайгаар угтажа байна.

Манай фотокорреспондент С. Балдуевай эдэ зурагууд дээрэ: хүгжэмэй ахамад редактор Д. С. Самбоцыренов, Буряадай арадай инструментнүүдэй оркестрэй дирижер, Буряадай АССР-эй габьяата артист Я. Ф. Вехлихер гэгшэд хүгжэмэй дамжуулгада бэлдэжэ байна. Студиин дикторнууд Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Вера Борисовна Иванова (баруун гарһаа), Лариса Витальевна Ерофеева, Владимир Карпович Махатов гэгшэдые ээлжээтэ дамжуулгада бэлдэжэ байхада харанат.

С. КАНИИН ХЭЛЭҺЭН ТҮГЭСХЭЛЭЙ ҮГЭ

ВАРШАВА, июлиин 21. (ТАСС). ПОРП-ын онсо яаралтай IX съездын хааглаха үедэ ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь С. Каня түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ. IX съезд хадаа Польшын түлөө, социализмын түлөө айхабтар ехэ харюусалгатай съезд болоно гэжэ элирхэйлэн тэмдэглээ.

Бидэ общество доторхи тэрэнэй нягта жагсаал ба байдал һэргээхэ программа партида олгообди гэжэ С. Каня мэдүүлбэ. Түрэл оронойнгоо бэеэ даанги байдал лаб хангаха арга олгохо тушаа бодолтойгоор бүхы заседанинууд үнгэрөө гээд хүдэлмэришэн ангида, поляк арадта, бүхы Польшодо мэдүүлхэ бидэ аргатайбди. Тэдэмнай социализмтай, манай кризисые дабан гаралгатай нягта холбоотой юм. Тиимэһээ Польшын бэеэ дааһан байдал хамгаалһан шэнгеэр социализм аршалха хэрэгтэй гэһэн манай съездын гол уряае заседанинуудай үедэ бидэ шэнэ удхаар арьбадхаһан байгаабди.

Польшо Советскэ Союзай таһаршагүй союзник, социалис хани нэгэдэлэй таһаршагүй хубинь байһаар, байхашье юм гэжэ манай парти найдуулха хүсэлэнтэйшье, аргатайшье байһандань ямаршье һэжэг энэ съезд үлөөгөөгүй гэжэ съездын хүдэлмэридэ түлөөлэгшэдэйнь хабаадалсаһан манай союзнигуудта бата найдамтайгаар бидэ мэдүүлжэ шадаха байнабди.

Советскэ Союзай Коммунис партиин болон аха дүү бусад партинуудай манай нүхэдтэ һайн һайхан амаршалга болон хүсэлэнгүүдые бидэ хүргэнэбди. Манай съезд манай түбиин арадуудта, Европодо, дэлхэйн арадуудта өөрынгөө һанал бодол болон үгэнүүдые зорюулна. Польшодо намдуу түбшэн байдалай тогтоогүйдэ, Европодохи байдалшье тиимэ байхагүй.

Манай парти — арадай гол хүсэн, социалис гүрэнэй хүтэлбэрилхы хүсэн мүн. Манай парти Польшодохи байдалые намдуу түбшэн болгохые оролдожо, шахардуу байдал һулаалгын болон уласхоорондын харилсаа холбооной эдэбхитэй хабаадалсагша байха гэжэ хүсэнэ.

Пленарна заседанинууд болон гол шухала асуудалнуудые зүошэһэн комиссинуудай заседанинууд дээрэ үгэ хэлэгшэд үзэл сурталайнгаа талаар ПОРП хадаа марксистско-ленинскэ парти мүн гэжэ нэгэ адляар, нэгэн һаналтайгаар батадхаа гээд С. Каня үгэеэ үргэлжэлүүлбэ. Имагтал энэ шэнжэ шанарынь һандаргаха гэһэн һэдэлгэнүүд эрид шууд харюу абалан байна. Энэ ехэ пайн. Энэмнай манай партиин хүсэ нэмээхэ ябадалда туһа хүргэхэ байна бшуу.

Социализмын үзэл сурталһаа хазагайрха ябадалые залан сэхээр буруушааһан ушарые энэ зал дотор бидэ элеэр мэдэржэ байгаабди. Энэмнай манай уг зорилго байхаһаа гадна, энээнтэй хамта үгэ ба хэрэгые нэгэн байлгаха хэмжээн мүн болоно.

Бидэ саашадаашье социалис шэнэдхэн хубилалгын парти байха, энээнтэй хамта социализмын дайсадтай, эмхи гуримгүй байдалтай болон Польшодо контрреволюциин аюултай тэмсэхэ парти байха ёһотойбди. Мүнөө энэ аюулые тоохогүй, удхыень буурулха ябадал хадаа арад болон гүрэндэ, илангаяа ээлжээтэ алдуунуудһаа хамгаалха лаб хэмжээнүүд тухай иимэ ехээр манай хөөрэлдэжэ байһан энэ үедэ, эгээл ехэ, эгээл хохидолтой алдуу болохо байна гэжэ С. Каня тэмдэглэбэ.

Мүнөө үедэ гүрэн дотор хуулита ёһо гурим байгуулха, түгшүүрилтэй байдал дэбэргээдэг, үрэгүй үгэнүүдые тараадаг ба худал хуурмаг үгэ хүүр гаргадаг, мүнөө байгаа засагай хажуугаар, засагта эсэргүү өөһэдынгөө засаг түрэ байгуулха гэжэ оролдодог хархис хүсэнүүдые эрид буруушаалга болон тэдээнтэй тэмсэл хадаа гол шухала асуудал болонхой. Иимэ байдал Польшодо аюул тохёолдуулангүй манай орон дотор үргэлжэлжэ шадахагүй байна бшуу.

Марксистско-ленинскэ парти хадаа гансал нягта нэгэдэлтэй парти, нэгэн нягта һанал бодолтой, манай дотоодын ба уласхоорондын политикын гол хараа шэглэлнүүдээр нэгэн эрмэлзэлтэй хүнүүдые холбоһон ба нэгэдүүлһэн парти байжа шадаха юм. Сүлөөтэ ёһоор арсалдаа хэхэ ба нэгэ эрмэлзэлтэйгээр ажалаа эрхилхэ, шиидхэбэри абахадаа демократи үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ба тэрэнээ шанга журамтайгаар бэелүүлхэ гуримай, мүн централизм ба демократиин марксистско-ленинскэ байгуулалтын үндэһэ һуури дээрэ тогтоогдоһон партиин дотоодын ажабайдалай гол ёһонууд манай шиидхэбэринүүд дотор шэнэ хүсэ абанхай.

Манай гадаадын политикын, союзнигуудайнгаа урда манай уялгануудай, манай хани барисаата харилсаануудай эбдэршэгүй, хубилашагүй байһые съезд батадхаа гэжэ С. Каня мэдүүлбэ.

Советскэ Союзтай манай холбоон ба хани барисаан Польшын гадаадын политикын, национальна гадаадын политикын бата бэхи һуури байһан зандаа. Мүнөө байһан хилэнүүд дотороо Польшын бэеэ дааһан ба аюулгүй байдалай аша туһада харюусадаг тус тус гол ёһонууд дээрэ энэ холбоон үндэһэлдэг юм.

Манай түүхэдэ эгээл сэсэн мэргэн ухаатан поляк болонород арадуудай, поляк болонород революционернүүдэй хани барисаата харилсаануудай асуудалые ёһо руугаа байһан асуудал гэжэ тоолодог байгаа. Арадай Польшын байгуулагдаһанай һүүлээр энэ үзэл бодол манай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа холбоогоор, манай арминуудай дайшалхы аха дүүгэй нэгэдэлээр нэмээгдэһэн байха юм. Энэ холбооной эгээл хүсэтэ һууринь гэхэдэ, манай партинуудай үзэл сурталай талаар нэгэдэл, Европодо амгалан тайбан байдал ба дэлхэй дээрэ аюулгүй байдал байгуулха национальна хүсэл эрмэлзэлэй нэгэн ниитэ байһан ушар болоно. Имагтал тон зүб, политическэ талаараа сэсэн мэргэн, үзэл сурталай талаар эбдэршэгүй энэ Польшын хараа шэглэлые хододоо хубилашагүй байлгаял.

Бүхы социалис хани нэгэдэлдэ, СЭВ-эй оронуудтай экономическа, научна болон соёлой талаар харилсаа холбоондо манай эдэбхитэйгээр хабаадаха байһые бидэ үшөө дахин батадханабди гэжэ Нэгэдэхи секретарь үргэлжэлүүлбэ. Бидэ Варшавска Договорой, тэрэнэй политическэ ба бэеэ хамгаалха хүсэл оролдолгын таһаршагүй хубинь байһан зандаа үлэхэбди.

Шахардуу байдал һуларуулгын, эб найрамдалай аша туһада бидэ ниитын элдэб байгуулалтатай бүхы оронуудтай харилсаа холбоо байгуулха политикаяа бэелүүлжэ үргэлжэлүүлхэбди.

Польшын һэргэн хүгжэлтын пайндэрэй болон 1944 оной Июлиин манифестын ойн урдахана манай съезд хүдэлмэреэ түгэсхэжэ байна. Тэрээн дотор социализмын нангин зорилгын түлөө, социальна адли тэгшэ эрхын түлөө хэдэн арбаад жэлдэ үргэлжэлһэн тэмсэлээ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула засагаа гартаа абаһан арадай, ажалшадай байгуулан хүтэлбэрилхэ Польшо соносхогдоо бэлэй. Социализм бэелүүлхэ ба хүгжөөхэ шухалын шухала хэрэгсэл гэжэ тоолон, бидэ арадай засаг болон арадай гүрэниие аршалан хамгаалха ёһотойбди. Хүгжэлтын социалис зам тэрэнэй шэлэһэн, энэ ажалда хүтэлбэрилхы хүсэниинь партиин болоһон дээрэһээ Польшодо сэлмэг һайхан үдэрнүүд ерэхэ гээд ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь этигэжэ байһанаа үгынгөө түгэсхэлдэ элирхэйлбэ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ПРОФСОЮЗУУДАЙ ПУТЕВКОНУУДААР

СОФИ. Болгаридa зунай амаралтын хэһэ түлэг дундаа. Республикын курортнууд болон амаралтын байшангуудта ажалшад бэеынгээ тамирые һайжаруулна, хүсэ шадалаа нэмэнэ.

Костенец хото шадархи Болгариин профсоюзуудай мэдэлэй курортын комплекс энэ жэлдэ илангаяа олон амарагшадые угтан абаа. Эндэ агаарынь айхабтар сэбэр, тойроод үдхэн ой модон, амидаралта аршаан булагууд бурьялан гаража байдаг. Байгша ондо эндэ уншалгын залтай ехэ библиотекэ нээгдээ, кино хараха дуратайшуулай мэдэлдэ шэнэ байшан угтэнхэй. Тиихэдэ спортына талмайнууд шэнээр эмхидхэгдээ.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада Болгариин профсоюзуудай путевконуудаар дүн хамта 12 миллион хүн амарһан байна. Тэрэнь 1971—1975 онуудайхида орходоо 4 миллион хүнээр олон болоно. Мүн амаралтын хэрэг ашагтай һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэ гүрэн түрэ 50 миллион лев мүнгэ зөөри һомолһон юм.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИ ТҮЛЭГ ДУНДАА

ПНОМПЕНЬ. Кампучида хүдөө ажахын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Сагай уларилай таатай бэшэшье һаа, таряашад гүрэнэй хараалһан түсэбтэ даабаринуудые бэелүүлхээр зориһонхой.

Июлиин эхээр хүдөө нютагуудта дүн хамта 200 мянга гаран гектар талмайда барайтар таригдаад байгаа. Тэрэшэлэн кукуруза болон овощ ургуулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Баттамбанг провинциин ажалай талаар бэе бэедээ туһалалсан хүдэлдэг бүлэг ажахынууд энэ хэрэгтэ үльгэр жэшээ харуулна.

НРК-гай правительство хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулна. Таряашадта машина, техникэ, үрэһэ хүрэнгэ, элдэб гербицид, үтэгжүүлгэ үгтэнэ.

ХАМҺАБАРИИН АЖАХЫНУУД АШАГТАЙ

БЕРЛИН. ГДР-эй саад болон овощ ургуулдаг кооперативуудта, хамтаралнуудта баян ургаса хуряалга эхилбэ. Хуладаа наймаанай эмхинүүдтэ 43 мянган тонно үрэ жэмэс, яблоко, салат, морхооб, үгэрсэ, үнгэтэ капуста оруулагдаад байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хамһабариин ажахынууд, хубиин саад ба огород ургуулга үргэнөөр хүгжөөгдэжэ байна. Энэ бүхы хүдэлмэриин ашаг үрэтэйе нэгэ баримта гэршэлнэ. Нёдондо жэл гүрэнэй наймаанда ороһон овощ, үрэ жэмэсүүдэй хахадһаа эхэнхинь, зүгын тоһоной 90 процентнь имагтал хубиин ажахынуудһаа абтаһан байна бшуу.

(ТАСС).

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

ВАШИНГТОНОЙ БААЛАЛТА ДОРО

ОТТАВА. Гол капиталис долоон ороной зүблөөнэй түрүүшын үдэрэй хүдэлмэриһөө харахада, Холбоото Штадууд Совет орондо харша Рейганэй захиргаанай балмад политика абхуулха гэжэ оролдон, өөһэдынгөө партнернуудые булдүүлигээр баалан зандарна. Совет оронние США-да гүжэрдэн муушалдаг хорото номнолой хуушан үгэ хүүрнүүд уулзалгада хабаадагшадай баталан абаһан политическэ мэдүүлгэ дотор дабтагдана. Тэрэниие зохеогшод буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябадал түргэдхэн дэбэргэхэ хүсэлтэй хараа бодолоо сагааруулхын тула «совет сэрэгэй аюул» тухай ходо дабтагдадаг хардалганууд дурдана. Тэдэнэр бодото баримтануудые хазагайруулан, совет сэрэгэй хүсэнэй улам арьбадхагдажа үргэлжэлһэнһөө шалтагаалан, зүүн ба баруун оронуудай хоорондын харилсаан муудаа гэһэншүүгээр баталан хэлэнэ.

Советскэ Союзтай хөөрэлдөө хэхээр, харилсаа холбоо байгуулхаар бэлэн байһан хэбэртэй үгэнүүд мэдүүлгэ доторнь дурдагдана. Теэд тэдэнь Советскэ Союзай абари зангые Холбоото Штадуудай элирхэйлһэн сэгнэлтэтэй «холбогдоно». «Буу зэбсэгүүдтэ тэгшэ тааруу шалгалтада орохоор хиналта тогтоохо шухала» гэһэн хубхай хооһон яряануудынь үнэхөөрөө нюур сахиһан ябадал болоно. Стратегическэ зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай совет-американ хэлсээе эсэслэн баталхаяа Советскэ Союз бэшэ, харин Холбоото Штадуудай арсаһаниинь энэ асуудалаар саашадаа хэгдэхэ хөөрэлдөөе саг үргэлжэ таһалдуулдагынь Оттавадахи зүблөөндэ хабаадагшадта мүн лэ һайн мэдээжэ байха.

«Афганистанай асуудал» гэдэг дахин һэргээгдэжэ, документ дотор дурдагдана, «өөһэдынгөө срээдүйн байдалда хабаатай асуудал өөһэдөө шиидхэхэ афган арадай эрхые» дэмжэһэн хэбэртэйгээр батална. Гэхэ зуура, Холбоото Штадууд лэ энэ арадай шэнэ байдал зохёон байгуулгадань һаад тойбо татаха һэдэлгэ гарган, ДРА-да эсэргүү соносхогдоогүй дайн үүдхэһэн, ябуулжа байһан тухайдань документын авторнууд дуугай үнгэрнэ.

«Кампучиин арадай өөһэдынгөө байдалые өөһэдөө тодорхойлхо эрхэ» тухай зүблөөндэ хабаадагшадай мэдүүлгэнүүд баһал нюур сахиһан удхатай байна. Үнэндөө эдэ «долоон орон» Кампучиин арадһаа гадуур, тэрэнэй түлөөлэгшэдэйн хабаадалгагүйгөөр эмхидхэгдэһэн, «Кампучи тушаа уласхоорондын конференци» гэдэгэй «декларацине» дэмжэжэ, ехэ зоболон зүдэрэл үзэһэн энэ ороной дотоодын хэрэгүүдтэ үбайгүйгөөр хамаарна.

Дэлхэй дээрэ бүгэдэ ниитын зэбүүрхэл үүсхэһэн, Израилиин Ливанда эсэргүү ээрхэг түримхэй шэнэ яоуулгануудые «Шато Монтебеллодохи» зүблөөндэ хабаадагшадай обёоронгүй байха аргагүй. Гэхэ зуура тэдэнэр «шахардуу байдалай улам һужэрөөгдэжэ, хүсэрхэлгын үргэлжэлһөөр байһан тушаа тэмсэл» элирхэйлхэ зуураа, ээрхэг түримхэй Израилиие сагааруулха, үнэндөө тэрэниие хамгаалга дороо абахын тула али бүхы юумэ хэбэ. Гүрэнэй политикын зэргэтэй болгоод, Израилиин хэрэглэжэ байгаа мүрдэлгэ хюдалгаһаа дэлхэйн олониитын анхарал һамааруулан зайсуулха һэдэлгэ эли бодо гарган, зүблөөндэ хабаадагшад «мүрдэлгэ хюдалга тухай мэдүүлгэ» гэдэгые баталан абаа. Гэхэ зуура, Бейрудэй байрын кварталнуудта Израилиин авиациин зэрлиг муухайгаар добтолжо байһые, Ливанай газар дайда худар Израилиин сэрэгүүдэй добтолон орожо, гэр байрануудыень Израилиин сэрэгшэдэй һандаргажа, энгэй һуурин зониие алажа хюдажа байһыень буруушааһан нэгэшье үгэ тэрэ мэдүүлгэ доторнь байхагүй.

«Самолёдуудые хүсөөр булияжа, ондоо тээшэнь абаашаһан аад, уласхоорондын хуули гуримаар хараалагданхай уялгануудаа зарим гүрэнүүдэй дүүргээгүй дээрэһээ зэмэлэгдэнгүй үлэһэн ушарнуудай бии байһанда» гэмшэһэн хэбэр үзүүлбэшье, мэдүүлгын авторнууд совет пассажирска самолёдые хүсөөр булияжа абаашаһан, тиихэдээ бортпроводницыень алаһан, пилот болон штурманиинь шархатуулһан агаарай дээрмэшэд Бразилискасуудые имагтал США-да хоргодуулһан, далдалһан тухай нэгэшье үгэ дурданагүй.

Бэеэ дааһан байдалаа аршалан хамгаалжа байгаа гүрэнүүдые дахинаа хардаха гүрдэхын тула, зүблөөндэ хабаадагшад «мүрдэлгэ хюдалгатай тэмсэхэ» шухала гэхэ мэтээр шалиха ушартай болоһон байна. Иранай ПАРС агентствын мэдээсэлһэнэй ёһоор, уласхоорондын шухала асуудалнуудаар зүблөөндэ хабаадагшадай баримталжа байгаа хараа бодолые бүхы дээрэнь сэгнэхэ зуураа, Иранай МИД-эй ингэжэ тусхайлан тэмдэглэһэниинь дэмы бэшэ гэбэл: «Оттавадахи шэнги сүгларалганууд дэлхэйе баруун тээхи гүрэнүүдэй хододоо зохилдог байхаар үлөөхэ гэһэн лэ уг зорилготой».

США-гай банкын кредидэй процентын хэтэрмэ ехээр нэмээгдэһэн ушар Баруун Европын оронуудай экономикодо хохидолтойгоор нүлөөлдэг тухай, тэндэхи байдалай муудажа, ажалгүйшүүлэй улам олошоржо байһан тухай асуудал зүблөөн дээрэ горитой һуури эзэлнэ.

ГУРБАНАЙ ШЭНЭ ҮГЭСЭЛГЭ

ЛОНДОН. Эндэ болоһон ёһололдо журналистнуудшье хабаадаагүй, үгэнүүдшье хэлэгдээгүй, тусхай мэдүүлгэнүүдшье тунхаглагдаагүй. Синайн хахад арал тухай асуудалаар Египедэй ба Израилиин хоорондохи «эбэй» договорой гуримуудые сахилга хинаха «олон национальна зэбсэгтэ хүсэнүүд» гэдэгые бии болгохо тухай хэлсээндэ США-гай, Израилиин ба Египедэй түлөөлэгшэдэй гар табилга Англидахи Американ посольстводо тон «юрын» оршон байдалда үнгэрөө. Хэлсээнэй текст гурбан ороной парламентнуудаар эсэслэн баталагдаха юм ха.

Гэхэ зуура, энэ ёһололынь тус хэлсээе, США-гай, Израилиин ба Египедэй хүтэлбэрилэгшэдэй һаншаалга лаблаха зорилготой байгаа.

Тэдэ хүсэнүүдые «олон национальна» шэнжэтэй болгохо гэһэн Вашингтоной ба тэрэнэй союзнигуудай оролдолго наадалан ёгтололгоор угтагдаа. Тэрээндэ хабаадаха хүсэлэнтэй байһанаа гансал США... хуулита ёһоор элирхэйлбэ. Баримталдаг заншалайнгаа ёһоор, ООН-ой оролдолго хүсэлэлгэдэ хабаадажа, хёмороото орон нютагуудта амгалан байдал дэмжэхэ талаар туһа хүргэхыень Скандинавын оронуудта идхаха һэдэлгэ гаргаһан Египедэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Али тэндэһээ алга бусаһан байгаа. Арюун зорилготой ООН-ой хүсэнүүдэй ба гадаадын эзэмдэлгын гуримые «олон национальна» тугуудаар халха хэхэ гэһэн хорото хүсэлтэй «Кэмп-Дэвидэй үгэсэлгын» хоорондоо ехэ илгаатай байһые Каирай идхалгашанда томоотой зөөлэнөөр тайлбарилһан байха.

Египедэй үшөө нэгэ «уряалшан» — гүрэнэй министр Гали тиимэл хэрэгээр Латиин Америкын оронуудаар дэншэнэ. Синай худар сэрэгүүдээ эльгээхые «бананай» диктаторнуудай хэн нэгые үгэдөө оруулжа магад, зүгөөр оронууд дотороо хэһээлгэ мүрдэлгэ хэхын тула тиимэ хүсэн хэрэгтэй болохо ха. Гэхэтэй хамта Океанидахи (ФИДЖИ) партнёрнуудаа, мүн Шэнэ Зеланди ба Австралиие баадхаха һанаатай. Теэд эдэ һэдэлгэнүүдһээнь бага сагын үрэ гарабашье, Синайдахи хүсэнүүдэй хорото зорилгонуудые «олон национальна» тугуудай эрээн мараан «одод ба зурууд һудалнууд» доро далдалжа шадагдахагүй.

Манай календарь

ТЭМСЭЛШЫН НАМТАР

(Ф. Р. КОНЯЕВАЙ ТҮРЭҺӨӨР 80 ЖЭЛЭЙ ОЙДО)

Феофан Романович Коняев Агуухэ Октябриин дүлэн соо хатуужаһан ленинскэ гвардиин ёһотой түлөөлэгшэ байһан юм. 1920 оной январь һараһаа КПСС-эй гэшүүн болоһон. Партиин уряагаар хаанашье эльгээгдэхэдээ, ажалша арад түмэнэй дарлалта мүлжэлгэһөө сүлөөрүүлхэ, шэнэ социалис общество байгуулха хэрэгтэ бүхы ами наһаяа зорюулһан хүн.

Ф. Р. Коняев Эрхүүгэй областиин Боохоной районой Үкыр нютагта 1901 оной июль һарада түрөө һэн. Арбан найматайдаа Эрхүүгэй багшанарай семинари дүүргэжэ, арадай багша болобо. Марксистскэ нюуса кружогууд, мүн илангаяа Агуухэ Октябриин социалис революци семинаристнуудай үзэл сурталай болбосоролдо айхабтар ехэ нүлөө үзүүлһэн байна.

1919 оной түгэсэжэ байха үедэ Ф. Р. Коняев Павел Балтахиновта партизанска отряд эмхидхэхэ хэрэгтэнь туһаламсаба. Энэл отрядай, мүн Н. Каландаришвилиин отрядай бүридэлдэ орожо, зүүлжээ түригдэжэ байһан Колчагай сэрэгүүдтэ эсэргүү байлдаануудта хабаадаа.

Революциин хорото дайсад Колчак Пепеляев хоёрой баригдахада, тэдэниие һахиха, һүүлэрнь революционно трибуналай шиидхэбэри гүйсэдхэхэ даалгабаритай Эрхүүгэй коммунистнуудай бүлэгтэ Ф. Коняев оролсобо.

Ф. Р. Коняев — Эрхүүгэй областиин болон Буряадай АССР-эй комсомолой түрүүшын ударидагшадай нэгэн. РКСМ-эй 1-дэхи губернскэ конференци дээрэ тэрэ комсомолой губкомой Президиумэй гэшүүнээр һунгагдажа, губкомой бага үндэһэ яһатанай хэрэг эрхилхэ таһагые даагшаар баталагдаба.

Эрхүү хотын буряад коммунистнуудай суглаан дээрэ Ф. Р. Коняев РКП(б)-гэй нэгэдэхи губернскэ конференциин делегадаар һунгагдаа һэн. РКП(б)-гэй IX Бүхэроссин конференцидэ хабаадаһан. Мүн РКСМ-эй III съездын делегат боложо, агуу Ленинэй удха түгэс үгые шагнаһан намтартай. Энэ ушарые наһандаа болоһон шухалын шухала үйлэ хэрэг гэжэ Феофан Романович сэгнэдэг байгаа. Һүүлдэньшье, залуушуулай урда Владимир Ильичэй үгэ тухай хөөрэхэдөө, тэрэнэй гүнзэгы удха шанарые дурсадаг бэлэй.

1920 ондо залуушуулай Бүхэроссин зүблөөн дээрэ Ф. Р. Коняев РКСМ-эй ЦК-гай дэргэдэхи Зүүн зүгэй залуушуулай Түбэй бюрогой гэшүүнээр һунгагдаба.

1921 оной хабар, зун тэрэ Омско болон Эрхүүгэй губернинүүдтэ болоһон сагаантан, нюдарган баяшуулай бүһалгаануудые даралсаба.

1921 оной ноябрь соо Коминтернын Гүйсэдкомой даалгабараар Феофан Романович Монгол ошожо, ревсомол эмхидхэн байгуулха хэрэгтэ хабаадалсаба. Эндэ сагаантанай үлэгдэлнүүдые усадхаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаа.

Павел Балтахиновтай суг хамта партизанска отряд эмхидхэлсэжэ, тэрэнэй үнэн сэхэ туһалагша байһан, тэрэшэлэн Буряадай комсомолые анха түрүүн байгуулжа эхилһэн хүнүүдэй нэгэн болохо Феофан Коняевые манай республикын болон Эрхүүгэй областиин урданай комсомолшууд дурсан ябадаг гэжэ 1978 ондо Ленинскэ комсомолой 60 жэлэй ойн баярта зорюулагдаһан ВЛКСМ-эй обкомой пленум дээрэ тэмдэглэгдээ һэн.

1923 ондо Монгол оронһоо бусаад, Москвада Зүүн зүгэй ажалшадай Коммунистическэ университедтэ һуража байхадаа, тэндэхи Монголой бүлэг һурагшадта багшалба.

1926 оной апрельдэ Ф. Р. Коняев Коминтернын гүйсэдкомой даабараар Монголой Арадай Республика ошожо, аха дүү монгол арадай шэнэ байдалаа зохёон түбхинүүлхэ хэрэгтэнь эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан юм.

Аха дүү Монголой Арадай Республикада хүдэлхэ үедөө Ф. Р. Коняев МНРП-гэй кадрнуудые бэлдэлгэдэ, марксизм-ленинизмын үзэл сурталые Монгол ороной ажалшадай дунда нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ элитэ ехэ хубитаяа оруулһан юм.

Монгол ороной засаг түрын зүгһөө Феофан Романович «Алтан гадаһан» орденоор шагнагдаһан. Тэрэшэлэн МНР-эй премьер-министр маршал Х. Чойбалсан тэрээндэ бэлэг болгон, тусгаар бэшэгтэй хубнин зэбсэг барюулһан юм.

Бури һүүлээрнь Агуухэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Ф. Р. Коняев «монгол ба совет арадуудай хоорондохи заншалта хани нүхэсэл бэхижүүлхэ хэрэгтэ үнэтэ хубита нэмэри оруулжа, онсо ехэ габьяатай байһанай түлөө» Монголой Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй Грамотаар шагнагдаба.

Монголһоо бусаһанай һүүлээр Феофан Романович ВКП(б)-гэй Улаан профессурын институдта һуралсаа. Тиигээд 1933 оной майда ВКП(б)-гэй ЦК-гай даалгабараар Боохоной МТС-эй, һүүлээрнь Хүрбын МТС-эй политтаһагай начальнигаар эльгээгдэбэ. Бурнад оронда колхозуудые байгуулан бэхижүүлхэ хэрэгтэ, социалис ёһо гуримда үнэн сэхээр колхозникуудые хүмүүжүүлхын түлөө Феофан Коняев тон ехэ хүсэлэл оролдолго гаргаһан байха юм. Саашанхи жэлнүүдтэ арадай ажахын ба гэгээрэлэй дээдын дүршэл шадабаритай кадрнуудые бэлдэлгэдэ тэрэ хабаадалсаа. Бурнад-Монгол Комвузай проректороор хүдэлөө. Удаань Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтда болон зооветинститутда ахалагша багшаар ажаллаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай түрүүшын үдэрһөө коммунист Ф. Р. Коняев һайн дураараа Улаан Армида ошобо.

Дайнай һүүлээрхи жэлнүүдһээ эхилээд, 1973 ондо наһа баратараа Феофан Романович Эрхүүгэй политехническэ институдта багшаар хүдэлжэ, манай ороной болон Монголой Арадай Республикын арадай ажахыда хэрэгтэй мэргэжэлтэдые һургалсаһан байна.

Нүхэр Ф. Р. Коняев парти ба арадай үмэнэ ехэ габьяатай байһанайнгаа түлөө Ажалай Улаан Тугай, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудаар, олон медальнуудаар шагнагдаһан, союзна удха шанартай пенсионер байһан юм.

Феофан Романович Коняев В. И. Ленинэй агуухэ һургаалые бодото дээрэнь бэелүүлхые оролдон, манай орондо социализм байгуулха, бэхижүүлхэ хэрэгэй түлөө ами наһаяа гамнангүй тэмсэһэн шэн зоригтой коммунист мүн. Наһанайнгаа һүүлшын үдэр болотор залуушуулые марксизм-ленинизмын һургаалда үнэн сэхээр хүмүүжүүлэн, тэдээндэ 20-ёод онуудай коммунист болон комсомолшуудай революционно, дайшалхы болон ажалай ёһо заншалнуудай һүр һүлдые дамжуулхын түлөө тэрэ эсэшэ сусашагүйгөөр оролдоһон байха юм.

Т. БАЛТУЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Болгар драматург Эмил Мановай «Залуу бүлэ» гэжэ зүжэгтэ Казахай ССР-эй арадай артистка Кучина, Казахай ССР-эй габьяата артист Г. Шарин ... шэд наадажа байна.

Авторай фото.

МАНАЙ АЙЛШАД

ҮЕ САГТАЯА ЗЭРГЭ АЛХАЛАН...

Хойто-Казахстанай гүрэнэй драмын театр һаяар Улаан-Үдэдэмнай айлшалха юм. Август һарын турша соо энэ театр хэдэн һонирхолтой зүжэгүүдые харуулха. Театрайнгаа зохёохы намтар, коллектив болон репертуар тухай тэрэнэй директор В. Лапухинай тобшохоноор хөөрэһэн статья уншагшадай анхаралда дурадханабди.

Хойто-Казахстанай гүрэнэй драмын Н. Погодиной нэрэмжэтэ театр анхан байгуулагдаһаар 94-дэхи сезоноо дүүргэжэ байна. Энэ хадаа Казахай республикын эрхим театрнуудай нэгэн мүн. Һүүлэй жэлнүүдтэ театраймнай гүрэнэй үндэр шангуудта хүртэһэниинь мүн лэ энээн тухай гэршэлнэ. Жэшээлбэл, болгар драматург Э. Мановай «Залуу бүлэ» гэһэн зүжэгэй түлөө театрай коллектив болгар драматургиин бүхэсоюзна фестивальда дипломуудаар шагнагдаһан юм. Тус зүжэгые Софи хотоһоо уряалаар ерэһэн режиссер Любен Карабойков найруулан табяа һэн.

Байгша оной январь һарада үнгэргэгдэһэн немецкэ драматургиин фестивальда «Мария Стюарт» гэһэн зүжэгнай мүн лэ СССР-эй Соёлой министерствын диплоомоор тэмдэглэгдэһэн байха юм.

Коммунис партиин XXVI съездэдэ зорюулагдаһан бүхэсоюзна фестивальда театрнай хабаадалсахадаа, элитэ драматург Н. Думбадзе гэгшын бэшэһэн «Хэтэ мүнхын хуули ёһо» гэжэ зүжэг харуулаа.

Октябрь һарада Казахстан Росситай ниилэһэнэйнгээ 250 жэлэй ойе тэмдэглэхэ. Энэ ехэ һайндэртэ республикымнай соёлой эмхи зургаанууд, СССР-эй Соёлой министерство бэлдэжэ эхилһээр үнинэй. Энэ үедэ оронкоймнай суута театрнууд Алма-Ата, Петропавловск, Семипалатинск, Павлодар, Караганда хотонуудаар, тиихэдэ Казахстанай театрнууд Россин олон тоото хотонуудаар айлшалжа, уран бэлигээ харуулна. Манай театрай коллектив һаяар Благовещенскдэ гастрольнуудаа дүүргэжэ, Буряадай ниислэлдэ айлшаар ерэхэ юм.

Улаан-Үдын харагшадай анхаралда арбан нэгэн зүжэг дурадхахабди. Ород ба хари гүрэнэй классигуудһаа А. П. Чеховэй, А. Сухово-Кобылинай, Ф. Шиллерэй нэрэнүүдые сонсхолдомнай уншахат. Эрхим совет драматург А. Абдуллинай «Арбан гурбадахи түрүүлэгшэ», Н. Оразанинай «Шубуун дэнтэ һүнин», Э. Радзинскиин «Дуран, үхэлгүйгөөр гажарһан басаган» гэһэн зүжэгүүд харагшадые заабол һонирхуулха байха. Харин Англиин суута уран зохёолшо Агата Кристиин «Хэбхаан» гээшые мүнөөнэй хари гүрэнэй зүжэгүүдһээ шэлэжэ табиһан байнабди. Э. Мановай «Залуу бүлэ», Н. Варфоломеевэй «Гэгээн ба нүгэлтэ» гэһэн шог ёгто зүжэгүүд гастролиимнай репертуарта мүн лэ оруулагданхай. А. Аксаковай шэдитэ онтохоноор найруулагдаһан «Улаахан сэсэг» гэһэн зүжэгые театрнай эгээл бишыхан харагшадтаа бэлэглэхэ юм. Харин Г. Мамлинай хёолоор найруулагдаһан «Д... заврнуудта салют» гэһэн ... жэгые һургуулиин үхибү... мүн тэдэнэй түрэлхидтэ ... рюулнабди.

Ленинскэ шангай ... Нодар Думбадзе гэгшын ... тэ мүнхын хуули ёһо» ... романай удхаар табиһан ... жэгөөрөө театрнай Улаан-... дэ гастролёо нээхэ юм. Ажа... далда орёо асуудалнуу... сценэ дээрэ табихадаа, ... хүндэ энэ романие театр... нүүдэй хоорондохи хари... тушаа удха түгэлдэр ... дөөн болгон харуулжа ш... «Хүнэй сэдьхэл гээшэ бэ... хабадһаань зуу дахин ... байгаа ёһотой. Ганса ... сэдьхэлээ дааража ябахань ... даа. Тиимэһээ хүн түрэлтэ... бэедээ ходоодо туһалжа ... ха зэргэтэй. Хэтэ мүнхын ... ли ёһо гээшэ энэл ха ю... гэжэ зүжэгэй гол ... уран зохёолшо Б... Рашишвили хэлэдэг юм... ройн эдэ үгэнүүд зүжэгэй ... удхань болоно үгэнэ.

Манай театрта Казахай ... эй арадай артистнууд Т. ... чина, И. Арчибасов, респ... кын габьяата артистнууд ... Макаров, Г. Шарнин ... түрүүтэй эбтэй эетэй ко... тив хүдэлдэг. Башкирай А... эй габьяата артистка С. ... менко, артистнууд М. Д... ко, А. Генис, В. Кожанов ... шэдэй наадаһан образууд ... зоной халуун анхарал ... даг. Тиихэдэ залуу артист... Е. Ефремов, М. Кудин... Окунев, Ю. Хвостиков, ... ляев болон бусад театр... ерээдүйе шиидхэхэ ... гээшэ.

Улаан-үдынхидэй манай ... атрые ямараар угтахыень ... шалан хэлэхэнь бэрхэтэй, ... бэшье зүжэгүүднай ... ехэтэй харагшадыетнай ... нирхуулха бээз гэжэ ... найданабди.

В. ЛАПУХ...
театрай дирек...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Болгар ... матург Эмил Мановай «... бүлэ» гэжэ зүжэгтэ Ка... ССР-эй арадай артиста... Кучина, Казахай ССР-эй ... бьяата артист Г. Шарин... шэд наадажа байна.

Авторай ф...

Хүрэжэ ерэхыень хүлеэдэг лэ

Баргажанай районой соёлой байшангай агитбригадые тэндэхи колхоз, совхозуудай коллективүүд хододоо хүлеэдэг заншалтай юм. Мүнөө район дотор бүхыдөө малай 105 гүүртэ, фермэнүүд, зунай байранууд бии. Түбэй байшангай агитбригадынхид долоон хоног соо хоёр дахин ажалшадые хангана.

Тээмэндэ энэ агитбригада хониной ноохо хайшалалгын томодхогдоһон пунктнуудаар ябажа, концерт харуулһан байна. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Социалис Ажалай Герой, республика соогоо мэдээжэ хонишон Д-Н. Б. Сундуевай отарын дэргэдэ үнгэргэгдэһэн районой ноохо хайшалагшадай конкурсэ харалгада хабаадагшадые тэдэнэр һонирхолтой концертээрээ баясуулаа. Һаалишадай суглаанда, малшадай зунай найрта, загаһашадай һайндэртэ, мүн Уланай соёлой шэнэ байшан нээлгын баяр ёһололдо агитбригадынхид эдэбхитэйгээр хабаадалсаа һэн.

Соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд Н. Аршинская, Л. Воронова, Л. Витлиб, Т. Оздомирова гэгшэд энэ агитбригадын бэлигтэй гэшүүд юм. Эхэнэрнүүдэй дуунай ансамблиин гүйсэдхэһэн Абрамовай «Һайхан Буряад орон» гэһэн дуун, энэ байшангай балетмейстер Н. Аршинскаягай найруулан табиһан хатарнууд бултанай анхарал татаба. Агитбригадын гэшүүн Л. Олейникова дуулахадаашье, хатархадаашье бэрхэ юм. Тэрэнэй гүйсэдхэһэн дуу, хатарнуудые районой малшад, һаалишад болон хонишод һайшаадаг байна. Агитбригадын табиһан һонирхолтой концертнүүдтэ В. Ф. Дерибо, Р. С. Масовер, В. М. Меньшикова гэгшэд мүн лэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Концертһээ гадна, агитбригадын гэшүүд Н. Бархатова, М. Реховский гэгшэд фермэ, гүүртэнүүдтэхи улаан буланда кино харуулна. Тус агитбригадын уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ Сергей Гаврилович Малыгин соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ ехэ дүршэлтэй юм. Тиимэһээ бүхы программаяа гүн удхатайгаар, таарамжатай зохидоор, онсо һонирхолтойгоор зохёодог юм.

Партиин областной комитедэй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, республикын Министрнүүдэй Соведэй бүхы ажалшадта зорюулһан Хандалгые гүнзэгыгөөр ойлгожо, энэ агитбригада үбһэ тэжээл бэлэдхэлтэдэ хабаадагшадые һайнаар хангана.

Б. ДОРЖИЕВА.

Соёлой һонин

ТОБШОХОНООР...

× Буряадай АССР-эй габьяата артист Владимир Цыренжаповай хүтэлбэрилдэг манай филармониин «Баяр» гэжэ эстрадна бүлэг июлиин арбаадһаа хойшо Агын автономито округой хүдөө нютагуудаар бэлиг шадабарияа харуулжа ябана.

Бүлэгэй бүридэлдэ ородог дуушад Аюша Данзанов, Долгор Хунтохиева гэгшэдэй ород, буряад, монгол арадуудай дуунуудые гүйсэдхэхэдэнь, суглараашад илангаяа халуунаар угтан абана.

× **Республикымнай мэдээжэ уран зохёолшо, ангуушан Михаил Жигжитовэй бэшэһэн «Далай шадарай дайда» гэжэ гурбан номһоо бүридэһэн романиие Буряадай гүрэнэй номой хэблэл нэгэ боти болгожо барлан гаргаба. Урдань энэ романай нэгэдэхи, хоёрдохи номууд Москвада, Улаан-Үдэдэ амяараа ном болгогдожо хэдэн дахин хэблэгдэһэн байха.**

× Чехословакиин мэдээжэ дуушан Карол Конарик Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив вагон заһабарилгын заводой Соёлой ордон ба бусадшье газарнуудта концерт харуугба. «Скарабеус» гэжэ дуу, хатарай ансамбльтай хамта Карол Конарик словак, чех, англи, совет композиторнуудай зохёоһон дуунуудые айхабтар өөрсэ маягтайгаар гүйсэдхөө, манай хотын эстрадна хүгжэмдэ дуратайшуулай һайшаалда хүртэбэ.

Манай корр.

АМАН ҮГЫН ЗОХЁОЛ—АРАДАЙ БАЯЛ...

Буряадай багшанарай институдай студентнүүд хэлэ... шэгэй эрдэмэй доктор профессор М. П. Хамгановай ... тэлбэри доро Баргажанай районой хүдөө нютагаар ... ябажа, арадай аман үгын зохёол суглуулна. Энэ экспе... циин гол зорилго хадаа студентнэрые эрдэм-шэнжэлгэ... хүдэлмэридэ шэлжүүлэлгэ, тэдэниие түрэл арадайнгаа ... рагдашагүй баялиг — аман зохёолдо дуратайгаар хүмүүжүүлгэ болоно.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтай студентнүүд иимэ экспедицинүүдтэ жэл бүри гаража, ар... дайнгаа аман үгын баялигай дээжые суглуулдаг һайн заншалтай юм. Гансашье хүдөө нютагуудаар бэшэ, ... хото городуудаарша ябажа, совет үедэ зохёогдоһон аман үгын баялигуудые гулидхана. Эдэ үдэрнүүдтэ Улаан-Үдын фабрика, заводуудаар нүгөө бүлэг студентнүүд ябажа энэл хүдэлмэри хэжэ байнхай.

Д. ГАРМАЕВ.

ГАИ-гай экран

Республикын ГАИ-гай дежурнада харгы замууд дээрэ болоһон усал тухай мэдээсэл үдэр бүри шахуу абтажа байдаг. Үнгэрэгшэ долоон хоногой туршада 50 хүн харгын дүрим эбдэлээ. Тэдэнэй 14-ниинь наһа бараһан, 32 хүн гэмтэһэн байна.

Усалта ушаралнуудые шэнжэлэн хаража үзэхэдэ, жолоошод харгын дүримдэ хайхарамжагүйгөөр хандадаг дээрэһээ авари хэнэ. Жэшээнь, шэнэ объектнүүдэй түхеэрэлгэнүүдые ашаглалгада оруулдаг управлениин «Кубань» автобусой жолоошон А. Н. Демин машинаяа гэдэргэнь сухарюулжа ябаһаар, пенсионер эхэнэрые дайража архёо. Тэрэнь наһа бараа. Зүүн Сибириин технологическа институдай табадахи курсын студент Горбунов гэрэйнгээ хашаа сооһоо машинаяа гэдэргэнь сухарюулжа ябаһаар долоотой Баир Цыбиковые дайруулаа. Тэрэнь хүндөөр гэмтээ. Эндэ харгын дүримэй 11.2 ба 11.8 пунктые һайн мэдэхэ хэрэгтэй гэжэ зарим жолоошодто һануулхаар ха.

Үнгэрөөд байһан энэ үе соо ГАИ-гай харгын-патрульна албанай инспекторнүүд харгын дүрим эбдэһэн 1562 жолоошониие элирүүлһэн байна. Тиихэдээ эдэнэрэй 115-ниинь һогтуугаар машина жолоодожо ябаа. Тэдэнэй дундаһаа 16-дахи ГПТУ-гай үйлэдбэриин һуралсалай мастер Ю. А. Кононов, хотын нэгэдэхи автотранспортна предприятиин жолоошон А. М. Мардаленов, 1268-дахи автопредприятиин жолоошон А. М. Трофимов гэгшэд Закаменск хото соогуур һогтуугаар машина жолоодоо. Эдэнэрэй бүхы материалнууд ГАИ-гай захиргаанай албанай комиссида эльгээгдэнхэй.

Байгша оной март һарада «Сибэнергострой» трестын гурбадахи автоколоннын жолоошон В. А. Алексеев һогтуугаар машина жолоодожо ябатараа баригдаа һэн. Тус колоннын начальник Коганов тэрэниие заһаруулхабди гэжэ коллективэйнгээ найдабарида даажа абаһан юм. Теэд заһараа гү гэхэдэ, угы. Тэрэнь һогтуугаар машинаяа жолоодожо ябатараа дахин баригдаба. Һогтуугаар машина жолоодоһон Алексеев һаяар РСФСР-эй Уголовно Кодексын 211-дэхи статьягаар хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаха болонхой. Мүн Улаан-Үдын гурбадахи автотранспортна предприятиин слесарь А. А. Вежневец, наймадахи ГПТУ-гай хүдэлмэрилэгшэ В. С. Кабанов болон бусад баһал хоёрдохёо баригдаһан байна.

Л. ПОПОВ,
ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэ.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» июлиин 18-да үнгэргэгдэһэн 29-дэхи тираж.

«19-һөө 6-ень тааха»: 2— биатлон, 13 — хадаһаа санаар һолжоролгын спорт, 20 — далбагата спорт, 21 — тамаралга, 39—альпинизм, 42— уһанай санын спорт.

«36-һаа 5-ень тааха»: 6—дзю-догоор барилдаан, 13 — хадаһаа санаар һолжоролгын спорт, 21 — тамаралга, 29— стендовэ буудалга, 16 — авиаспорт.

(ТАСС).

Сагаан уларил

Мүнөөдэр республика дотурнай сэлмэжэ, бүрхэжэ байха, зарим нютагуудта саг зуура бороо орохо, аадарлаадшье абаха. Баруун тээһээ секундын 5 — 10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Үдэртөө 22 — 27, зарим районуудта 15 — 20 градус дулаан болохоор хүлеэгдэнэ.

Улаан-Үдэдэ өөдэтэй шииг нойтон орохогүй. Баруун тээһээ секундын 5 — 10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Үдэртөө 24—26 градус халуун байха.

Спорт

ҺУР ХАРБАЛГА

ХОЁРДОХИ ҺУУРИДА

Һур харбалгаар СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөнэй дүүрэмсээр, манай республикын мэргэшүүл РСФСР-эй түрүү һуури эзэлэлгын түгэсхэлэй наадаанда хабаадахаяа Москва ошоһон байгаа. Россин Федерациин олон область, хизаар болон автономито республикын суглуулагдамал команданууд энээндэ хабаадаба.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр Шэтын областиин эбтэй эетэй суглуулагдамал команда жэгдэ һайнаар харбажа, РСФСР-эй чемпионууд болоод, дамжуулгын кубогаар, I шатын дипломоор шагнагдаһан байха юм. Республикымнай һур харбагшад хоёрдохи һуури эзэлбэ. Шэтын областиин хоёрдохи команда бронзо медальнуудаар шагнагдаа.

Хоёрдохи бүлэгтэ Хабаровскын, Тувын АССР-эй, Куйбышевска областиин команданууд түрүү һууринуудые эзэлбэ.

160 гаран мэргэшүүл, тэрэ тоодо уласхоорондын классай спортын 14 мастер чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысэбэ.

Уласхоорондын классай спортын мастер Владимир Ешеев (Шэтэ) М-2 упражнеэр харбахадаа, 2453 очко тудажа, РСФСР-эй абсолютна чемпион болоо. Башкирай түлөөлэгшэ В. Трапезников 2376 очкотойгоор хоёрдохи һуури эзэлбэ. Нёдондо жэлэй РСФСР-эй чемпион К. Левченко (Дагестанай АССР) гурбадахи шанда хүртэһэн байна.

Шэтын областиин суглуулагдамал командын гэшүүн С. Гомбожапова түрүүшын үдэрһөө хёрхо мэргэнээр харбажа, урагшаа гара гараһаар 2367 очко тудажа, түрүүшынхеэ чемпион болобо. Л. Шикота (Эрхүү), Л. Дабаева (Шэтэ) удаадахи һууринуудта гараһан байха юм.

Манай республикын бэрхэ харбагшад Ц. Жамьяндашиева, Ц. Цыренжапов болон Б. Шойжилцыренов гэгшэд эрхим арбанай тоодо орожо, августын эхеэр Москвада болохо СССР-эй чемпионадта хабаадахын тула һорилго бэлэдхэл хэхэнь.

А. БУДАЕВА,
республиканска категориин судья.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 10.05—«Манай дуун, ниидэ». 10.35—«Смелые люди»—уран һайханай фильм. 12.10—Уласхоорондын конкурсын лауреат А. Корсаков наадаха. 12.25—Шэнэ һонин. 15.35—«Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэрые угтуулан» — баримтата фильмүүдэй программа. 16.20 — Үхибүүдтэ. «Необыкновенное путешествие Мишки Стрекачева»—уран һайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 17.45—«Соёлой һонин» (буряадаар). 18.15 — «Байгал» программа. 18.45 — «Үг залгамжалһан мэргэжэл» гэжэ дамжуулга. 19.20 — «ТВ-гэй адресат». 19.35 — «Зүүн Сибирь» — киножурнал.

«Орбита». 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00—«Хани харилсаан» — тележурнал. 20.25 — «Праздник Святого Иоргена» — уран һайханай фильм. 22.00—«Время». 22.35 — «Рафаэлла Карра Москвада» — эстрадна программа. 23.25—«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 23.40 — Л. Минкус. «Пахита» гэжэ балетһээ дивертисмент.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55—Дамжуулгын программа. 23.00 — Үхибүүдтэ. «Волшебный круг»—телевизионно уран һайханай фильм (2-дохи сери). 14.05—«Юность» гэжэ ансамблиин концерт. 14.30 — Баримтата фильмүүдэй программа. 15.00 —«Наранай нөөсэ». 16.00 — «Залуушуулай адресууд».

Улаан-Үдэ. 17.00—И. Калашников. «Не поле перейти». Уран зохёолой уншалга. 17.25 — «Үхибүүдэй автогородогто» — киноочерк.

«Орбита». 17.35 — «Советүүдэй хүдэлмэри». 18.15 — Академическэ һэлюурдэлгээр СССР-эй чемпионат. 18.45 — М. Равель. Хүгжэм. 19.15 — «Универсиадын үдэр үдэрэй мүрысөөн». 19.30 — 19.45 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.45—«Элшэ хүсэнэй һүүлэй һонин» — киножурнал.

«Орбита». 19.55—Дамжуулгын программа. 20.00—«Кино гоор аяншалагшадай клуб». 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!» 22.15—«Студентнэрэй бүхэдэлхэйн наадан дээрэ». 22.00—«Время». 22.35 — «Надежный человек»—телевизионно уран һайханай фильм (1-дэхи ба 2-дохи сери). 00.45—«Тэнгэри, минии инаг дуран» — телевизионно баримтата фильм.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Үбһэ хуряалгын хүдэлмэриин эршэ шангадхаха» — түрүү бэшэг. «Түрүү дүй дүршэлэй адрес: Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоз» — энэ материалай түгэсхэл газетын хоёрдохи хуудаһанда. «Тэжээл бэлэдхэл дээрэ үдэр бүхэн, час бүхэн үнэтэй» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. ТАСС-ай шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Түрүү дүй дүршэлэй адрес: Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоз» — Ю. Коркиной очерк.

Гурбадахи хуудаһанда. «Буряадай радиогой 50 жэлэй ойн», «Улаан-Үдэ хэлэнэ» — Ц. Митыповэй статья. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд. «Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин» — ТАСС-ай корреспондентнүүдэй хилын саанаһаа эльгээһэн тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Түрэл хизаарни, Байгалайм үмэнын нютаг» — байгаали тухай хөөрэһэн материалнуудай суглуулбари. «Спортивна долгин дээрэ» — суглуулбари. Сонсхолнууд.

СҮҮДЭИ ЗАЛҺАА

УЛААН ШАРБУУНСЫН ТАТАС...

Иннокентий Чулков һаяхан танил болоһон Ардалион Иннокентьевич Бухальцевтай гаражайнгаа хажууда элдэб эсээ хөөрэлдэжэ һуутараа, ялагарсалагар «Жигули» машина тээшээ заажа:

— Заа, хэр гэжэ һананаш? Энээхэнээ худалдаад, «ГАЗ-69» абаха һанаатайб. Гансал «гуталнуудынь» муудаһан юмэл даа, — гэбэ.

— «Гуталнууд» гэнэ гүш? Барагтай юм ааб даа. Үглөөдэр мүнгэеэ бэлдээрэйш, — гэһэн харюу дуулахадаа, шэнэ танилдаа тэрэ ехээр баярлажа һуугаа һэн.

— Үнэхөөрөө, үглөөдэрын болзолдоһон сагтаа «УАЗ» машина бүмбэлзээһээр бии болобо.

— Сайн байн-оо! Хооһон бэшэт, би таажал байнаб,— гэжэ угтагшань гараа һарбайха үедөө илдамханаар энеэбхилээдхибэ.

— Бишни хооһон үгэнүүдые хэлэдэг хүн бэшэл байхаб. Алим бэ мүнгэншни?— гэжэ нүгөөдэнь дуугараад, машинынгаа багажник нээбэ. Тэндэһээнь шэб шэнэхэн дүрбэн мөөр хоорондоо урилдаһан мэтээр гаража, Чулковой гараж соо яб-таб табигдашалай.

Иннокентий Чулковой асарһан 12 улаан шарбуунсанууд Бухальцевай хармаанда орожо, тэрэнэй сэдьхэл һанааень амаруулба хаш.

Шэнэ мөөрнүүдтэй боложо, баярлахын ехээр баярлаһан Чулков тиихэдэ энээнэйнгээ түлөө сүүдтэ татуулхаяа тухайлһаншье байгаа ёһотой. Тэрэшье тэрэ гэе.

Үшөө 1975 ондо Ардалион Иннокентьевич Бухальцев хони үсхэбэрилдэг совхозуудай трестын начальнигай орлогшоор ажаллажа эхилхэдээ, тэрэ дороо автомашинануудай запасной частьнуудай складые тушаажа абаһан юм. Тиихэдээл хайшан гэжэ элдэб запасной частьнуудые «шэнгээхэ» тухай бодомжолжо эхилһэн байха. Тэрэнээ бэелүүлхэ зорилготойгоор автомашинануудай жолоошодто үгэһэн запасной частьнуудаа нэрлэнгүйгөөр, гансал мүнгэнэйнь тоо бэшэдэг болобо. Тэрэ тоонуудайнь удаадахи мүртэ жолоошод гараа табидаг һэн. Тиигээд документ хаагдадаггүй байгаа. Һүбэлгэн ухаатай Бухальцевай тэдэ тоонуудыень нэгэ нэгээр нэмэжэ бэшэхэдэнь, запасной частьнуудынь аяар 100 түхэригөөр үнэтэй болодог болобо бшуу. Иигэжэ хуурмаг тоонуудые табихадань, склад соонь запасной частьнууд «үлүү» боложо эхилээ ааб даа. Удаань тэрэнээ хүнүүдтэ худалдажа, мүнгэн болгоод, үбэршэлдэг байба. 120 түхэригэй түрүүшын дүрбэн мөөр склад сооһоо абаашагдажа, Чулковто худалдагдаһаниинь иимэ удха үнгитай байһан. Удаань Бухальцев Григорий Пнёвто «Волгын» 2 мөөр, «Жигулиин» 2 мөөр, «Москвич» машинын подвескэ гэхэ мэтые бүхыдөө 1077 түхэригэй запасной частьнуудые худалдажа, мүнгыень үбайгүйгөөр үбэршэлөө гэжэ сүүд дээрэ элирүүлэгдэбэ.

Иимэ «хара» хэрэгынь коллектив соо обёорогдонгүй байха аргагүй һэн. «Энэ хүмнай юугээ хэжэ ябадаг юм ааб?»— гэлдэдэгшье болоһон байха. Нэгэтэ, жэлэй дүүрэхэ багта, жолоошодой гомдолоор хүлеэгдээгүй, гэнтын шалгалта хэгдэбэ. Тиихэдэнь аяар 4 мянган түхэригэй запасной частьнууд үлүү гэжэ элирүүлэгдээ. «Нюутар нюргаар» гэдэгнай энэ ха юм. Теэд яахабши? Гэхэтэй хамта Бухальцев өөрынгөө «хара» хэрэгүүдые олоной нюдэнһөө далдалхын тула автомашинын мөөр болон бусадшье запасной частьнуудые склад сооһоо өөртөө худалдажа абадаг болоо.

Жэшээлхэдэ, «Москвич» машинын 2 мөөр 61 түхэригөөр абаһан байна. Үнэн дээрээ тэрэнь 110 түхэригтэ байһан. Удаань «Волга» машинын 4 мөөр худалдажа абах... 176 түхэригөөр гүрэниие ... хэлбэ.

А. М. Бухальцев энээ... гүрэнэй зөөри үбэршэлхэ ... далаа хизаарлаагүй. «Оо... пром» нэгэдэлһээ гар... «Бурятмежколхозлес» нэг... лэй инженерээр ажалл... байхадаа, өөрынгөө жул... нюуса хэрэгые үргэлжэлүү...

Ушар юуб гэхэдэ, тэрэ ... гэдэлэй мэдэлдэ байдаг Бар... жанай, Сэлэнгын, Хэжэнг... Прибайкалиин болон бу... районуудай лесхозуудһаа ... рилгын модо миинтэ асару... даг һэн. Энэ хара хэрэгы... мүрдэлгын органууд мүн ... элирүүлһэн байна.

Улаан-Үдын районой «П... городный» совхозой инжен... гидротехник Ардалион Бух... цев һэшхэлгүйгөөр гүрэни... мэхэлжэ, гүрэнэй зөөри ху... гайлһанайнгаа түлөө Ула... Үдын Советскэ районой ... дэй урда зогсобо.

50 гаран наһатай, гэр б... ратай, «Жигули» автомаши... тай, элээр һайхан дача... гэр соогоо, газаагаашье ... наагаа хүсэнхэй А. И. Бух... цев юундэ гүрэнэй зөөри... гараа хүрэхэ болоо юм гэ... асуудал гарана. Ямар... аргаар баяжаха гэһэн зори... гонь энэ хүнэй гэмтэ ябад... гаргаагын нэгэдэхи ушар ш... тагаан болобо гээшэ. Хоёрд... хинь гэхэдэ, Бухальцев... ажаллаһан газарта — «Оо... пром» нэгэдэлдэ тоо бүр... хэлэй хүдэлмэри хайша ... рэгээр табигдаһан байгаа. ... нэгэдэлэй ахамад бухгалт... байһан, мүнөө пенсидэ гар... һан В. А. Переалов гэ... ябадал гаргагшын табь... тоосоое абяагүйхэнээр туша... жа абадаг байгаа.

А. И. Бухальцев ... һэн уголовно хэрэгэйнгээ ... лөө олон жэлээр эрхэе... һагдаа.

С. ОЧИРО...
манай корр.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕ...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76 отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды —2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21 информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли. Н-00635. Заказ № 170. Индекс 5901